

ANT 3 YAŞINDA

ANT

Haftalık Dergi • 31 Aralık 1968 • Sayı: 105 • 125 Kuruş

OLAĞANÜSTÜ TIP KONGRESİ

HAFTANIN
NOTLARI

Tütün sorunu

● İzmir İl Genel Meclisi'nin tek TİP'li üyesi Güney Dinç'in tütün konusunda verdiği bir önerge 45 AP'li ve 16 CHP'linin de desteğiyle ve oybirliğiyle kabul edilmiştir. Bu önerge ile, «İdareî Hususiyel Vilayete» Kanunu'na göre İl genel meclisinin, Gümrük ve Tekel Bakanlığı'ndan, etes-bit edilen tütün fiyatlarının, piyasanın açılmasından önce ekicilere bildirilmesi için dilekte bulunması kararlaştırılmıştır. Şimdiye kadar ekicinin tütün randımanını bilmemesinden tüccarlar yararlanmakta ve ürünü istedikleri fiyata almakta idiler. Bu konunun bir TİP'li üye tarafından ortaya atılması ve yıllarca susanların da önergeyi oybirliğiyle kabul etmek zorunda kılması, sosyalistlerin soygunlara karşı yeni bir başarısını teşkil etmektedir.

Ay'ın çevresini dolaştılar

Amerika'nın Cape Kennedy uzay istasyonundan fırlatıldığı Apollo — 8 uzay aracı, 69 saat 11 dakika süren bir yolculuktan sonra ay çevresinde 20 saat yörüngede kalıp on kere dolaştıktan sonra Büyük Okyanus'a inmştir. Albay Frank Borman, Yüzbaşı James A. Lovell ve Binbaşı William Anders'in yönettikleri Apollo — 8, bütün kötü tahminlerin aksine, uzay yolculuğunu başarı ile sonuçlandırmıştır. Ayın fethi yarışında Amerika'nın öncelik kazanmasının nedeni, Sovyetler Birliği'nin aya seyahati bütün tehlike ihtimallerini bertaraf ettikten ve kontrol cihazlarını mükemmelleştirdikten sonra kozmonotların hayatlarını garantiye alarak böyle bir denemeye girişmek istemesidir. Birleşik Amerika ise, son denemede güvenlik tedbirlerini mükemmelleştirmeden üç astronotu aya yollamıştır. Tehlikenin ciddiyeti karşısında, Sovyetler Birliği, gerekirse Amerikan astronotlarını kurtarmak için her türlü yardımı yapabileceğini bildirmiştir. (Amerikan astronotlarının hayatlarının nasıl hiçe sayıldığına dair Hilmi Özgen'in bir yazısı 12. sayfamızdadır). Bundan sonraki aşama, ayın yüzeyine bir dünyanın indirilmesidir. Amerikalılar bu projeyi aynı metodla gerçekleştirmeye çalışırken, Sovyetler kozmonotlarını fezaaya verilecekleri bir istasyondan göndermeyi planlamaktadırlar.

Şah'ı protesto

● İran Öğrencileri Konfederasyonunun Almanya'da bulunan genel merkezi, İran'da tutuklu olan 17 öğrencinin açık mahkemelerde yargılanması için bir kampanya açmıştır. Buna bağlı olarak «İnsan Haklarına tecavüz etmeyiniz» yazılı ve İran Şahı'nın katlettiği milliyetçilerin resimleri bulunan bir kartpostal hazırlayarak dünyanın çeşitli ülkelerinde öğrenim yapmakta olan İran'lı öğrencilere dağıtan konfederasyon böylece Noel öncesinde dünyanın dört bir yanından İran Şahı'na onbinlerce aydından protesto kartları gönderilmesini sağlamıştır.

Samsun'da baskılar

● Samsun'da AP'liğin ve onlara alet olan savcılarının toplumculara karşı baskısı artmıştır. AP Milletvekili Sevkî Yücel'in DSI'de mühendis olan kardeşi Nuri Yücel, aynı yerde işçi olan 19 Mayıs Fikir Kulübü Başkanı ve TİP İl Yürütme Kurulu Üyesi Atilla Özova'nın «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla bir zabıt düzenlemiştir. Zabıt savcılığa intikal etmiş, ancak zabıt yeteri kadar inna edile görmeyen savcı kendisi bir zabıt düzenleyerek şahitlere imzalatmış ve Özova'yı 1. Sulh Ceza Mahkemesi'ne vermiştir. Mahkeme tevkif isteğini reddedince, üst mahkemeye başvuran savcı oradan tevkif kararını almıştır. Öte yandan, AP Milletvekili Sevkî Yücel'in diğer kardeşi Mustafa Yücel ve bazı kiralık adamlar, sosyalist avukat Mümin Doğru'yu, Samsun'da düzenlenen Asıklar Gececi'nde Saffet Malek adlı bir emekçiyi dövmüşlerdir. Vali ve Emniyet Müdürü de bu zorbalıklara seyirci kalmaktadır.

Steinbeck öldü

● Bir süreden beri hasta olan tanınmış Amerikan romancısı John Steinbeck, uykusunda kalb yetersizliğinden ölmüştür. Amerikan toplumundaki aksaklıkları ve toplumun ezilmiş insanların güçlü eserlerine konu alan Steinbeck, Gazap Üzümleri adlı romanıyla 1939'da Pulitzer Ödülü'nü, bütün eserleriyle de 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanmıştı. Ne yazık ki Vietnam röortalları yaparak Vietnam Savaşı'nda Amerika'yı destekleyen Steinbeck, bu tutumuyla ölüme ve yazarlığına eziyet düşürmüştür.

Ege beraat etti

● Çin liderlerinden Lin Biao'nun «Yasasın Halk Savasının Zaferi» adlı eserini yayımlayan Süleyman Ege, «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla hakkında açılan dava sonunda oybirliğiyle beraat ettirilmiştir. Eser için bilirkişi raporu veren İstanbul Üniversitesi profesörlerinden İlhan Akın, Ege'nin «komünizm propagandası» yaptığını ileri sürmüştü, dava da bu rapora dayanarak açılmıştı. Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki son duruşmada Ege ve avukatı Halit Çelenk, bilirkişi raporunu ve savcının iddiasını reddetmişlerdir.

Uluç anıldı

● 27 Mayıs Devrimi'nin seçkin siması, eski İzmir Valisi ve Kontenjan Senatörü Burhanettin Uluç, ölümünün beşinci yılında yakınları, ülkü arkadaşları ve kendisini sevenler tarafından anılmıştır. Uluç, senatör iken TİP'in İzmir'de yapılan bir genel yönetim kurulu toplantısına Niyazi Ağırbaşlı aracılığıyla gönderdiği mesajda, «Korkuların üstüne üstüne yürüyün. Göreceksiniz, korkular, psikopatolojik görüntülerdir» diyordu. 27 Mayıs öncesinin eylemleri genelinin, gençliği itici güç olarak sevmesi, Ankara Ziraat Fakültesi'nde yaptığı bir konuşmada Atatürk'ün Bursa Nutku'nun yol gösterici anlamı üzerinde durması, kendisinin gerçekçi ve devrimci yanını belirleyen anılardır.

Grev sona erdi

● 5 Kasım'dan beri devam etmekte olan Magirus Grevi, Vali Vefa Poyraz'ın aracılığıyla işyerinin Türkiye Maden İş Sendikası'nın bütün isteklerini kabul etmesi üzerine sona ermiştir. İmzalanan toplu sözleşme ile işçilere bir çok yeni haklar ve sosyal yardımlar sağlanmıştır. Ayrıca işyerinden çıkartılan işçilerin çıkışlarının da iptal edilmesi kararlaştırılmıştır.

Koçtürk'e baskı

● Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Biokimya Enstitüsü Beslenme Uzmanı Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk'e yapılan baskılar devam etmektedir. Son olarak Koçtürk'ün üniversitede ders verme yetkisi kaldırılmış, «bilimsel yeterliği yok» gerekçesiyle üniversiteden çıkartılması için yönetim kuruluna başvurulmuştur. Bu baskıları bir bildiri ile protesto eden TÖS, Koçtürk'ün Türkiye'de yabancı çıkarlarla yaptığı mücadeleye değinmekte, kendisinin bir Amerikan gizli raporunda isimleri açıklanan enötralizasyonu gerekli Türk aydınları»ndan biri ve 60'tan çok eseri, binlerce makalesi bulunan bir bilim adamı olduğunu belirterek «Akılları sıra Koçtürk'ü atacaklar. Sonra öteki devrimci ve Anti — Amerikan öğretiler üyelerine geçeceklerdir. Ama yapamayacaklar!» denilmektedir.

Erdogdu tutuklandı

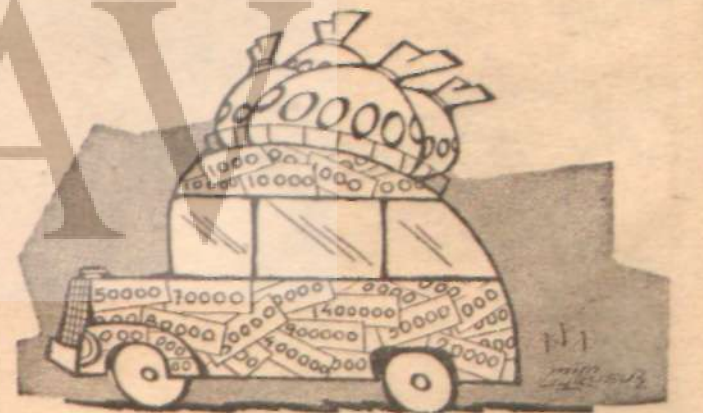
● Ankara'da yayınlanmakta olan aylık sosyalist «Aydınlık» Dergisi'nin Yazı İşleri Müdürü Vahap Erdoğan, Birinci Şubeye mensup polisler tarafından nezarete alındıktan sonra Ankara 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararıyla tutuklanmıştır. Erdoğan, «Aydınlık'ta yayınlanan dört ayrı makalede «komünizm propagandası» yapıldığı iddiasıyla suçlandırılmaktadır.

Nezihe Meriç

● Nazım Hikmet'in bütün şiirlerinin birinci kitabını, sorumlu yönetmeni bulunduğu Dost Yayınları arasında yayınladığı için Ankara 4. Sulh Ceza Mahkemesince tutuklanan hikâyecisi Nezihe Meriç, yedi gün tutuklu kaldıktan sonra kefaletle serbest bırakılmıştır. Meriçin 4. Sulh Ceza Mahkemesince tutuklanması üzerine savcılık dosyayı Ankara 2. Soruşturma Hakimliği'ne vermiş, burası da tutuklamanın devamını kararlaştırdığından, Nöbetçi 3. Asliye Ceza yetkisizlik kararı almış bulunuyordu. Bunun üzerine Nöbetçi Ağır Ceza'ya başvurmuş, Ağır Ceza da tahliye talebini reddetmişti. Meriç'in tahliyesi ancak kefaletle mümkün olabilmştir.

Hekimhan olayları

● AP'liğin toplumlara karşı giriştiği kayımanın bir örneği de Malatya'nın Hekimhan İlçesi'nde görülmüş. Ortaokul öğrencileri AP'liğin saldırısına uğramıştır. Ortaokul Müdürü Fehmi Sahk ile Öğretmen Turan Adıgüzel'in TÖS'e kayıtlı oldukları gerekçesiyle bakanlık tarafından başka yere sürgün edildiğini duyan öğrenciler derslere girmemiş, kararı protesto etmişlerdir. Bunu duyan AP'li İl Genel Meclisi Üyesi Turan Garip Ağaoğlu ile AP'li Belediye Başkanı Ali Akyüz okula AP'lilerle birlikte gelip «Vurun şu komünistlere» diyerek öğrencilere ellerindeki bayraklar da, belediye başkanının emriyle üzerlerine benzin dökülerek yakılmak istenmiştir. Okul müdürü ile üç arkadaşı kaymakam tarafından Malatya'ya kaçırılmıştır. Ortaokul Malatya Valisi'nin emriyle süresiz kapatılmıştır.

MONTAJ SANAYİ

Almanya'da nurcular

● Avrupa'daki Türk devrimci kuruluşlarının «Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu» adı altında bir araya gelmeleri, emperyalizme usaklık edenlerin uyuklarını kaçırmıştır. Berlin'de Risale-i Nur Enstitüsü çatısı altında bir araya gelen nurcular, «İslam Cemaatinin Müstakil İçtimai Hizmetleri» adlı bir cemiyet kurarak din istismarını adanmakla artırmıştır. Cemiyet Türk işçilerine üyelik dilekçeleriyle birlikte, yeşil zemin üzerine eski türkçe beyaz ayetler yazılı bayram tebriki kartları da göndermiştir. Tebrük kartının arka yüzünde eski türkçe harflerle meydana getirilmiş bir ayyıldız bulunmaktadır. Ayrıca nur ayinlerine katılan Türk işçilerine kaçak kesilen koyun etleri verilerek işçiler midelerinden avlanmak istenmektedir. «NATO'ya hayır» diyen devrimci öğrencileri merkeze jurnal eden Avrupa'daki görevliler, bu nureculuk faaliyetini karıştırmakla kullarını kıpırdatmamaktadır. Ayrıca, Bosch ve Lorenz fabrikalarında sömürülen Türk işçilerinin durumu ile Türk Toplumcular Ocağı ilgilenirken, konsolosluklar seyirci kalmaktadırlar.

RCD toplantısı

● Karagö'de İran, Pakistan ve Türkiye devlet ve hükümet başkanlarının iştirakiyle yapılan zirve toplantısında, Türkiye zararına işleyen işbirliği pekiştirilmiştir. Batık gazetecilere göre, Demirel'in Karagö ziyareti «turistik bir gezi» olmuştur.

Meclis'e verildi

● Sol hareketleri sindirmek üzere AP iktidarınca hazırlanan ve kâh «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu», kâh «Nizamı Koruma» adı altında sık sık sözü edilen terör kanunu nihayet hükümet tarafından Millet Meclisine sevk edilmiştir. Kanun meclisten geçtiği takdirde, geçen yıl açıkladığımız hükümlerine uygun olarak bütün sol yayıncılar susturulacak ve Türkiye bir dikensiz gül bahçesi haline getirilecektir. İktidar kanunu tam Türkiye İşçi Partisi'ndeki iç çekişmeler sırasında parlamentoya sevk edip, süratle meclisten geçirebileceğini tahmin emektedir. Başta Tural olmak üzere, Milli Güvenlik Kurulu üyelerinin de tasarruflarını derhal kanunlaştırılması için Demirel'e baskı yapılmaktadır. Kanun meclisten geçtiği takdirde, terör ortamının yaratılmasına karşı tek garanti umudu olarak Anayasa Mahkemesi kalacaktır.

Gerilla isteği

● Milli Savunma Bakanlığı bütçesinin görüşülmesi sırasında Tabii Senatör Ahmet Yıldız, «NATO'nun artık Türkiye'nin güvenliğine yardımcı olamayacağını» belirterek «Bu ikili anlaşmalar rezaleti giderilmelidir» demiş, Harp Okulu öğrencilerine «komünist» diye saldıran yayıncıların devlet kesesinden verilen lanlarla beslediklerini söylemiştir. İran Solmazlar de, ordunun yeniden gerilla esasına göre kurulmasını istemiştir.

Sahil Yağması

● Yurdumuzdaki kıyı yağması önleyecek ve imar düzenliliğini giderecek tedbirleri getirmek amacıyla imar kanununda değişiklikler yapılmasını öngören tasarıyı, hazırlamakla görevli komisyon başkanı AP İstanbul Milletvekili Profesör Ali Esat Birol ile AP Çanakkale Milletvekili Muammer Başkan kavga etmişlerdir. Başkan, Birol'u komisyonun toplandığı salonun kapısı önünde yumrukladı. Kavgaya, Profesör Birol'un kıyılarımızın yağma edilmesini önlemek amacıyla ciddi ve titiz bir çalışma yaparak bazı kimselerin çıkarlarını tehlikeye sokması yol açmıştır. 68 yaşındaki Profesör AP'li olmasına rağmen, kıyılarımızın bundan böyle yağma edilmesini önleyecek tedbirlerin alınması için sonuna kadar mücadeleye kararlı olduğunu söylemiştir.

Dava enflasyonu

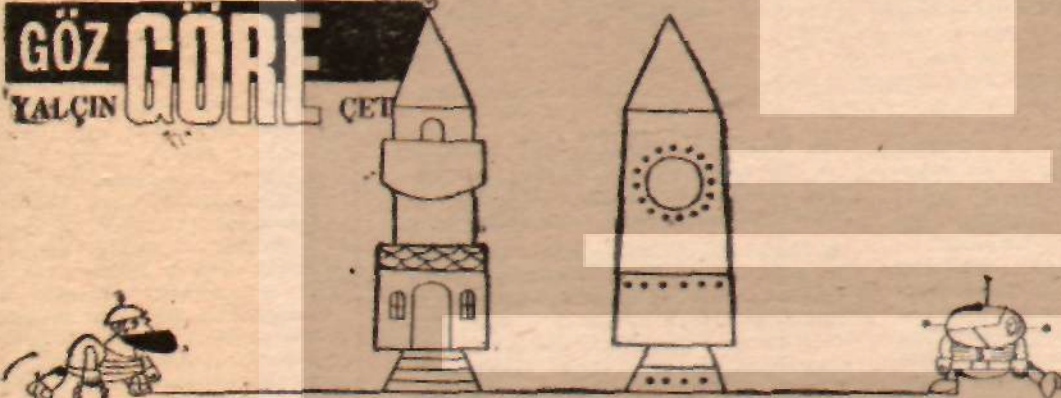
● İçişleri Bakanlığı bütçesi dolayısıyla hazırlanan bir raporda, son üç buçuk yıl içinde 408 kişinin ağır suçluluk suçlamasıyla mahkemeye verildiği, bunlardan ancak 14 sanığın mahkûm edildiği açıklanmıştır. Böylece savcılarının gayretkeşliği yüzünden bir çok masum insanın haksız yere mahkemelerde süründürüldüğü anlaşılmıştır. Laikliğe aykırı 326 suçtan da 1032 kişi sanık olarak adliyeye verilmiş, bunlardan ancak 54'ü mahkûm olmuştur.

Üçüncü mücadele yılı

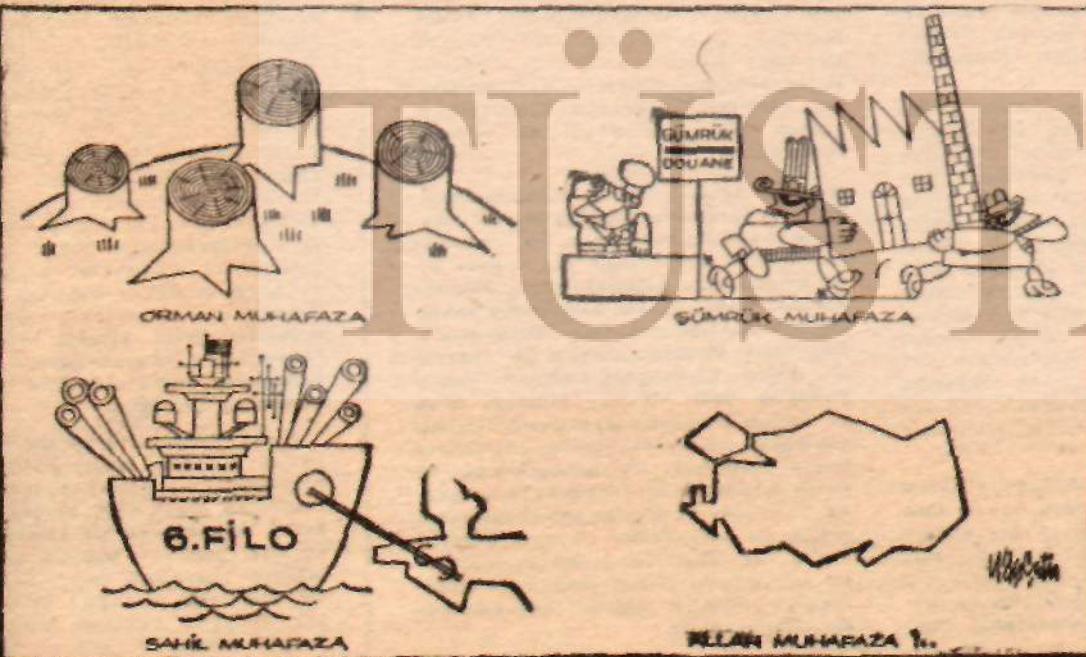
ANT, elinizdeki bu sayı ile iki mücadele yılı tamamlanmış ve üç yaşına girmiş bulunmaktadır. Devamlı okurlarımızın hatırlayacakları gibi, ANT, koalisyonlar döneminin nisbi özgürlük havası kaybolup AP iktidarının egemen sınıflar hesabına sola karşı en şiddetli terör denemelerine giriştiği bir sırada sosyalist mücadeleyi desteklemek ve güçlendirmek amacıyla yayın hayatına atılmıştır. İlk sayıda yazdığımız yazıda ANT'nin niteliğini şöyle belirtmiştik: «ANT, sermayenin bilinçli müdahalesiyle, ilan pazarlıklarıyla, kredi hesaplarıyla sosyalist harekete karşı çıkan, hiç değilse onu yozlaştırmak için ikili oynayan Bâbü'lî basınında yer verilmeden gerçeklerin dile getirildiği, zincirlenen kalemlerin özgürce konuştuğu bir forumdur.» Gerçekten de, ANT, ilk yıl ilk yayını hayatında sayfalarını bütün sosyalist yazarlara, düşünürlere ve karikatüristlere hiçbir ayırım gözetmeden açmış; gerçekler hiç çekilmeden en sert ifadelerle dile getirilmiş, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin Türkiye üzerinde çevirdikleri dolaplar inkâr kabul etmez belgeleriyle kamuoyuna açıklanmıştır. Ancak iki sayıyı finanse edebilecek bir sermaye ile kurulan ANT'ı, bu korkusuz neşriyatı dolayısıyla uğradığı çeşitli baskılara rağmen bugüne kadar ayakta tutan güç, sadece bir kaç kişinin emekgücü ve okurlarımızın değerli desteği olmuştur.

ANT mensupları hakkında iktidarın tahrikleriyle açtırılan 50'ye yakın davada istenen cezaların toplamı 250 yılı aşmıştır. Bu davalardan ikisi mahkûmiyetle, üçü beraatle sonuçlanmıştır. Diğer davaların duruşmaları da çeşitli mahkemelerde devam etmektedir. Hiçbir hafta yoktur ki, ANT'ın adliye merdivenlerini bir kaç defa tırmanmasın... ANT'nin dizgi, tertip ve basımı zaman zaman zaman çeşitli sabotajlara uğramış, derginin bir kaç defa çıkamamak tehlikesiyle karşılaşmıştır. Bu güç durumlarda ANT'nin en büyük desteği, Bâbü'lî'nin isimsiz kahramanları, çilekeş basın teknisyenleri olmuştur. ANT'nin dağıtım ve satışı ise daimi şekilde baltalanmakta, büyük şehirlerin merkezî semtleri müstesna, ANT'ı satmak bayilerimiz için bir cesaret meselesi haline almaktadır. Öyle ki, bir çok yerlerde bayilerimiz ANT'ı tezgâhların altına gizlemekte ve ancak günlük gazetelerin içine saklayarak okurlarımıza satabilmektedirler. Basın İlan Kurumu'nun bir kaç yüz liralık reklamından ve yayın ilanından başka hiçbir ilan almayan ANT'nin tek kaynağı, bayilere 80 Kuruş'tan verilen dergilerin satışlarıdır. Ne var ki, dağıtım ve satışın baltalanması yüzünden satış gelirleri de derginin giderlerini karşılayamamaktadır.

ANT bütün bu maddi ve manevi zorluklar içerisinde mücadelesine devam ederken hiçbir kısıdan yada örgütten yardım görmemiş, bütün sosyalist fikirlere açık bir forum olarak bağımsızlığını korumuştur. Bununla beraber, aralarında hiçbir organik bağ bulunmamasına rağmen, ANT, emekçi sınıfların tek siyasi örgütü olan Türkiye İşçi Partisi'ni egemen sınıfların saldırılarına karşı savunmayı ve desteklemeyi daima görev bilmiştir. Sadece ANT'nin değil, Türkiye'deki bütün devrimci güçlerin ve yayıncıların desteğini kazanmış olan Türkiye İşçi Partisi, ne yazık ki, üst kademelerdeki sorumlu yöneticilerin kişisel çekışmeleri yüzünden ciddi bir bunalıma sürülmüştür. Bütün kurtuluş umudunu TİP'e bağlamış bulunan yüzbinlerce emekçi, sekiz yıllık birikimin böyle sorumsuzca israf edilmesi karşısında tam bir hayal kırıklığına düşmüştür. Bu bunalım ortamında ANT, bu kısır çekışmeleri layık olduğu şekilde değerlendirerek parti tabanının sesini yükseltmesi ve örgütüne sahip çıkması için bütün inkârları zorlamıştır. Bugün ANT'nin üçüncü yılına girmesinden dolayı duyduğumuz sevinç, desteklediğimiz örgütün içine düştüğü bunalım dolayısıyla gölgelenmiştir. Ama inanıyoruz ki, bütün sarsıntılara rağmen emekçi kitleleri ergeç çıkış yolunu bulacaklar ve sosyalist hareketi zafere ulaştıracaklardır. ANT, yayını devam ettirebildiği sürece, bağımsız bir sosyalist dergi olarak sadece ve sadece emekçi halkın hizmetinde bütün sol fikirlerin tartışılacağı bir mücadele bayrağı olarak kalacaktır.

GÖZ GÖRE
YALÇIN GÖRE

FEZA ÇALIŞMALARI

Olağanüstü TİP Kongresi

Bir buçuk aydan beri çeşitli söylentilere ve tahminlere konu olan **hesaplaşma günü** mahiyetindeki TİP Olağanüstü Büyük Kongresi geçen cumartesi günü Ankara'da Dilşat Döğün Salonu'nda toplanmıştır.

Saat 10.15'te genel sekreter Kemal Nebioğlu'nun yaptığı yoklama sonunda, TİP'in, çoğunluğu dar gelirli emekçi olan 307 delegesinden 227'sinin, aradan çok kısa bir zaman geçmiş olmasına rağmen, partiyi içine düştüğü bunalımdan kurtarabilmek için kış günlerinde büyük fedakarlıklara katlanarak Ankara'ya koştukları görülmüştür.

Aren'cilerin adayı Necat Erder'i 25 oy farkla mağlup ettikten sonra kongre başkanlık divanına oturan Rauf Çapan, toplantıyı tarafsız bir şekilde yöneteceğini belirtmiş ve ciddi meselelerin görüşüleceği bu kongrede bütün delegeleri duygusal davranışlarda bulunmaktan kaçınmaya davet etmiştir.

Saygı duruşu yapıldıktan sonra İstiklal Marşı söylendikten sonra kongre gündemi açıklanmıştır. Genel Yönetim Kurulu'nun tesbit ettiği gündemde, 3. Büyük Kongre sonrası olayların görüşülmesinden sonra tüzüğün 15. maddesinin değiştirilmesi ve merkez karar organlarının yeniden seçimi yer almıştır.

Ancak, Şükran Kurdakul ve Ali Karca, gündem üzerinde itirazda bulunarak değişiklik istemişlerdir. Kongre Başkanı Rauf Çapan, bu itirazları, Aybar'ın açık konuşmasını yapmasından sonra dikkate alılabileceğini bildirmişti.

Saat 11.45'te Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, açık konuşmasını yapmak üzere mikrofona gelmiştir. Fakat bu konuşma, bir «açık konuşma» olmaktan çok, 3 saat 15 dakika süren uzun bir savunma niteliği taşımıştır. Zaman zaman gözleri sulanarak ve sesi titreyerek tutuk bir ifade ile yaptığı konuşmasında Aybar, Aren Grubu ile arasında çıkan anlaşmazlığın nedenlerini en küçük ayrıntılarına kadar uzun uzun anlatmış ve «parlamentarler muhalefeti»nin doğrudan doğruya kendisinin genel başkanlıktan uzaklaştırmak üzere hazırlanmış bir komplo olduğu kanaatini tekrarlamıştır:

Kendisinin sosyalizmden saptığı iddialarına da cevap veren Aybar, «Hürriyetçi Sosyalizm» «Türkiye'ye Özgü Sosyalizm» görüşünü 1945'lerden beri savunduğunu da belirtmiş ve 1945'te yazdığı bir yazıdan «Hiç korkmadan iki barışmaz gibi görünen kelimeleri yan yana getirelim ve beklediğimiz hürriyetçi, mutlu rejimin adını koyalım: Bu fertleri hedef alan fertçi bir sosyalizmdir.» cümlesini okuyarak bu defa da FERTÇİ SOSYALİZM sloganını ortaya atmıştır.

Aybar ayrıca, kendisinin Çek olaylarından önce Beşiktaş İlçe'sinde yaptığı bir konuşmayı da tekrarlayarak, «Yöneticilerin gerçek seçimlerle işbaşına gelip düşmeleri, kuvvetler ayrılığı, hukuka bağlı devlet, yargı bağımsızlığı ve denetli, kişisel temel haklar dokunulmazlığı, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, basın özgürlüğü, sendikalar özgürlükler, çok parti rejimi, mu-

Olağanüstü TİP Büyük Kongresinden bir genel görünüş

halefetin hakları, referandum gibi vatandaşın iktidarların keyfiliğine karşı koruyan müesseseler, burjuva düzeniyle beraber çöp tenekesine atılacak şeyler değildir» demiş, ısrarla savunduğu bu görüşlerinin partinin tüzüğünde ve programında da yer aldığını ileri sürmüştür.

«Hürriyetçi» yada «fertçi» sosyalizm görüşünde direneceğini bu konuşmasıyla kesin olarak ortaya koyan Aybar, bundan sonra kendisine yöneltilen «jurnalcilik» iddialarına cevap vermiş, Sivas İl Sekreteri'nin mektubunda Aren'e mal edilen sözlerin bizzat Aren tarafından da söylenmiş olduğunu geçen kongrenin zabıtlarını okuyarak kanıtlamaya çalışmıştır.

Aybar, daha sonra, 3. Büyük Kongre'den sonra kendisinin «partiye bölücü» mahiyette hiçbir demec vermediğini, buna karşılık başta Çetin Altan olmak üzere Aren'cilerin hergün gazetelere demecler vererek partiyi bölmek, hattâ yeni bir

parti kurmak yolunda çalıştıklarını söylemiştir.

«Sosyalizmden sapma» iddialarına da cevap veren Aybar, gerek Aren'in, gerekse Boran'ın Türkiye'ye özgü ve hürriyetçi sosyalizm konusunda kendisiyle aynı görüşte olduklarını, her ikisinin de evvelce yayınlanmış yazılarından pasajlar okuyarak kanıtlamıştır.

Son olarak Üçüncü Yol Çağrısı üzerinde konuşan Aybar, programda temel ilkeler bakımından değişiklik yapılamayacağını söylemiş, bilim kurulu-nun yetkililerinin ve bağımsızlığının genişletilmesine, tüzüğün «sendikacılar» a imtiyaz tanıyan 53. maddesinin değiştirilmesine karşı olduğunu açıklamıştır.

Aybar'ın muhalefetine rağmen, delegelerin çoğunluğu tüzükte değişiklik yapılmasından yana olduğunu, ÇAĞRI'cıların getirdikleri tüzük tadil tekliflerini gündeme almak suretiyle göstermiştir. Tüzükte, gerek ÇAĞRI'cıların tekliflerine uygun değişikliklerin yapılması, gerek-

se seçimlerin tek turda bitirilmesi öngören önerilerin bir tüzük tadil komisyonunda görüşülmesi kabul edilmiştir. Tüzük tadil komisyonuna ise, Aybar'cıların teklif ettikleri üyelerin 83 oyuna karşılık Üçüncü Yol'cuların teklif ettiği isimler 94 oyla seçilmiştir.

Bundan sonra «parti içi ihtilaf» ile ilgili konuşmalara devam edilmiştir.

Kongrenin ilk gününde, muhalif parlamentarlerin Aybar'a karşı kullandıkları siyasi ahlak ve siyasi dürüstlük yargılaması Anadolu'dan gelen delegeler tarafından onlara karşı da kullanılmıştır. Zafer Öztürk ve Zülfikar Tığrel'in partili milletvekillerini eleştiren konuşmalarından sonra Siirt delegesi Şirin Baltas, İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın böbürlenmelerine değinerek, «Altan bizi kast ederek, bunlar bizim mecliste dövüldüğümüzden, sürüklendiğimizden haberdar değiller, diyor. Hepimiz dövüyoruz. Davamız için kelimizi koltuğa almış mücadele ediyoruz. Mecliste dövülmüş olmakla övmek yakışmaz bir sosyaliste... Aciz olanlar lütfen çekilsinler geri, biz varız!» demiştir.

Mehmet Tebik, aydınları tabanda mücadele vermeğe davet etmiş. Davud Özcan da Suriye hududundan tefeciye yüzde 45 faizle borçlanarak kongreye gelebildiğini belirttikten sonra, üst kademelerdeki yöneticilere şöyle seslenmiştir: «Emekçi halk yığınlarının itimadını yitirdiniz. Yanan ateşi söndürmek için taban olarak buraya geldik. Ateşi söndürmezsek hep beraber yanacağız!»

Nazife Cemgil, son ihtilaflar üzerinde serbestçe konuşabilmek için Merkez Hâsiyet Divanı üyeliğinden istifa ettiğini açıklamış, daha sonra Çetin Altan'ın kongre delegelerine hakaretlerinden örnekler vermiş, Aren'cilerin de kendilerine en ağır hakaretleri yağdıran Çetin Altan'ın dümensuyuna girdiklerini, Boran'ın daima Aren'in sosyalistliğinden şüphe ettiğini, hattâ milletvekili olmama-na karşı çıktığını söylemiş, delegelere seslenerek «Siyasi mütehhir Çetin Altan'ın oyunlarına karşı çıkarak partiyi bu buhrandan kurtaracağınıza inanıyorum,» demiştir.

Aydın Delegesi Hüseyin Kaya'nın Aybar'ı «sosyalizmden uzaklaşmakla suçlayan konuşmasından sonra Can Yücel, iki tarafı da eleştiren bir konuşma yapmış, partiyi parçalamasını bilimsel sosyalizm değil, bilimsel budalalık olacağını belirterek, tüzüğün aksayan hükümlerinin değiştirilmesini ve karma koto yapılmasını istemiştir.

KONGRE NOTLARI

● TİP Olağanüstü Büyük Kongresi maddi imkânsızlık nedeniyle Kızılay'da bir bankanın altındaki küçük bir düğün salonunda toplanabilmiştir. Bu yüzden sadece delegelere, gazetecilere ve sayısı çok sınırlı davetlilere yer ayrılabiliştir. Bununla beraber Türkiye'nin dört bir yanından gelen bir çok partili kapıları zorlayarak içeri girmiş ve kongreyi saatlerce ayakta izlemiştir. Salona giremeyenler ise salonun caddeye açılan pencerelerinden baki yapılarak caddeye bir hoparlör çektilmişler ve konuşmaları dışarıdan izlemişlerdir.

● Kongrenin çekimeli geçeceği daha toplantı açılmadan salonda dağıtılan bildiri ve dergilerin fazlalığından anlaşılıyordu. İstanbul ilinin legal bildirisi, TİP Merkez «Yürütme Kurulu'nun» 36 sayfalık bildirisi, Zonguldak İl adına «Sönmürücü Yumruğu» gazetesi, Milli Demokratik Devrimcilerin yayınladığı Devrimci Grup bildirisi, TİP Çankaya İlçe Yönetim Kurulu'nun bildirisi, kongre boyunca silden e-le dolmuştu.

● Tarafların ilk kuvvet denemesi başkanlık divanı seçimi sırasında olmuş, Aybar'ı Rauf Çapan', Aren'ciler Necat Erder'i, Milli Demokratik Devrimciler de Şakir Keçeli'yi aday göstermişlerdir. Yapılan ilk açık oylamada Rauf Çapan 105, Necat Erder 104, Keçeli de 5 oy almıştır. Bunun üzerine Adil Kurtel ve Ali Karca oylamaya itiraz etmişlerdir. Bu defa yoklama suretiyle oylama yapılmış ve Aren'cilerden Ali Karca ile Yusuf Ziya Bahadın'ın yürüttüğü yoklama sonunda Çapan'a 120, Erder'e 95, Keçeli'ye 5 oy

verildiği, 15 delegenin de çekimser kaldığı anlaşılmıştır. Böylece ilk raundu Aybar'cılar kazanmıştır.

● Üst kademelerdeki çakışmaların tabanın temsilcilerinde her bakımdan tedirginlik yarattığı açıkça görülmüştü. Nitekim gerek Aybar, gerekse Aren ve arkadamları salona girerken lehte yada aleyhte hiçbir tezahürat yapılmamıştır. Her iki tarafın da sivri isimleri, kongre boyunca sınaşa çıkmayı bekleyen tembel öğrenciler gibi somurtup duruyorlardı.

● Kongrenin en çok dikkati çeken sıması, Ağrı Delegesi Mehmet Savaş'tı... Boya içindeki günlük iş elbiseleriyle gelmişti.

● Yoklama yapıldıktan hemen sonra Genel Sekreter Nebioğlu, açık konuşmasını yapmak üzere Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın kürsüye çağırılmıştır. Aybar mikrofon başına geçip konuşmaya hazırlandığı sırada, çeşitli çıkışlarıyla meclis içtüzüğüne adamakıllı vakıf olduklarını gösteren Adil Kurtel ve Ali Karca, başkanlık divanı seçilmeden genel başkanın açık konuşmasını yapamayacağını söylemişlerdir. Bunun üzerine Aybar, toplantının sırf bu yüzden elektrikleşmesine meydan vermemek için, konuşmasını divan seçiminden sonraya ertelediğini bildirerek kürsüden inmiştir.

● Başkanlık divanı teşekkül ettikten sonra tekrar kürsüye gelen Aybar, tam 195 dakika konuşmuştur. Aybar konuşmasını bitirdiği sırada tam 56 kişi «parti içi çakışmalar» konusunda söz almış bulunuyordu. Birinci gün bu konuda sadece 8 kişi konuşabilmiş, yeni

söz alanlarla birlikte sırada bekleyen 58 kişi ertesi güne kalmıştır. Gece düğün olduğu için kongre çalışmaları birinci gün saat 18'de tatil edilmiştir.

● Başkanlık divanı seçiminin ikinci defa yoklama suretiyle yapılması çeşitli illerin taraflardan hangisine eğilimli olduklarını ortaya koymuştur. Ağrı, Bitlis, Çorum, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kars, Kırkdareli, Konya, Maraş, Mardin, Muş, Niğde, Ordu, Rize, Samsun, Siirt, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Urfa illeri Aybar'ın adayına; Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Çanakkale, Denizli, Erzurum, Eskişehir, Giresun, İstanbul, İzmir, Kırşehir, Kayseri, Malatya, Manisa, Nevşehir, Sakarya, Yozgat, Zonguldak illeri Aren'in adayına oy vermişlerdir.

● Çetin Altan Kongredeki konuşmasında yine egoizmine mağlup olarak «Aybarın başında bulunduğu bir partide milletvekili olmaksızın bir dahaki se-ne hapisaneye gitmeyi tercih ederim» derken, sövalyece bir davranışta bulunduğu kanaatindeydi. Oysa biraz sonra, Başkanlık divanına verilen bir önergede, halen hapisanede bulunan Vahap Erdoğan, Şadi Alkılıç, Mustafa Köse ve Yalçın Özerden'e dayanışma telgrafı çekilmesi önerilerek, Çetin Altan'dan başka kimselerin de mahkemelerde ve hattâ hapisanelerde sürüldüğü meydana çıkmıştır. Ve bugün hapisane çilesi çeken bu sosyalistler ile aynı yoldaki başka sosyalistlerin, hiçbir zaman Çetin Altan gibi milletvekilliği dokunulmazlığı garantisi peşinde koşmadıkları da bilinmektedir.

Gaziantep Delegesi Hasan Bozkurt, Aren'cilerle Aybar'ın ayrı düşünmediklerini belirtmiş. Amasya İl Başkanı Naci Eren de üst kademelerdeki yöneticileri suçlayarak, «Bırakın bu işi biz yapalım. Bizi uyandırdınız, ama artık çalışamayacak-sanız bırakın partiyi biz idare edelim; genel başkan da buluruz, gelen sekreter de...» demiştir.

Kongrenin ikinci günü yine aynı düşün salonunda ve büyük bir izdiham içinde çalışmalar devam etmiştir. Saat 8.30'da açılan toplantıda, Eder İnal adındaki bir delegenin Aybar'ı destekleyen konuşmasından sonra, İstanbul Milletvekili Çetin Altan kürsüye gelerek 80 dakika süren bir konuşma yapmıştır.

Çelişmelerle dolu olan konuşmasında Altan, her gün fikralarında tekrarladığı suçlamaları bu kez de mikrofondan Aybar'a yöneltilmiş ve Genel Başkanın sadece kendi benliğini düşün-düğünü, kendisini dokunulmaz insan saydığını söylemiştir. Ancak, aynı Çetin Altan biraz sora, «Ben... Ben... Ben...» tekrarlama-larına girilerek, «Benim en azından besyüzbin okuyucum var. Benim yazılarım partiye 60 Bin oy getiriyor. Şunu kesinlikle söyleyeyim ki, eğer Mehmet Ali Aybar bu partinin başında yarın sabah İder olarak kalacak olursa, ben, bu partide aktif durumda kalmama diyerek, delegeleri baskı altına almaya kalkmıştır.

Geçen kongrede başkanlık yaptığı halde gördüğü usulsüzlükleri ve çirkinlikleri için o zaman açıklamadığı sorusuna da kesin bir cevap veremeyen Altan, demagojilerle kendisini savunmaya çalışmıştır.

Aybar'ın bir gün önce tamamen kişisel çekimleri ön plana alan konuşması kongrede ne kadar olumsuz karşılandıysa, Çetin Altan'ın bir «ben - ben» kavgasını dile getirmekten öte gitmeyen konuşması da aynı şekilde tasvip görmemiştir. Davetli sıralarında bulunan bir kısım dinleyiciler, kendisini sırf Aybar'a karşı çıktığı için alay-lanmışlar da, delege sıralarında Aren'ciler de dahil hemen bütün delegeler, kendilerine bir süre önce «zibidiller» diye hakaret eden Altan'ın bu konuşmasını tepkiyle karşılamışlar, hattâ zaman zaman kendisini yüksek sesle protesto etmişlerdir. Daha sonra Aybar'ın adına konuşan genel yönetim kurulu üyesi Mehmet Ali Aslan da tartışmayı fikir planından kaydırarak, meseleyi parti için «Kürtlerle — ırkçılara, «bürokrat aydınlarla - emekçilere» çatışması olarak ortaya koymaya kalkmış, bu konuşma da delegelerin büyük tepki-siyle karşılanmıştır. Doğulu delegeler ve işçilerin çoğu, kendilerinden yana görülmemesine rağmen, bölücü nitelikteki bu konuşmayı protesto etmişlerdir.

Bu arada verilen bir önergeyle, Aybar ile ihtilaf halinde bulunan milletvekillerine 45'er, diğer delegelere 10'er dakika konuşma hakkı verilmesi kararlaştırılmıştır.

Kongrenin iki günlük çalışması sırasında, hangi taraftan olursa olsun, kişisel suçlama metodlarına başvuran konuşmacılar, tabanın sağduyu sahibi temsilcileri tarafından asla tasvip edilmediği, hemen bütün delegelerin somut meseleler üzerinde durarak partinin bir çıkaryola kavuşturulmasını istedikleri meydana çıkmıştır.

Bu gerçekçi görüşleri hareket eden Profesör Sadun Aren, kongrede kişisel suçlamalara başvurmayıp somut meseleler üzerinde durmuş ve olumlu karşılanan bir konuşma yapmıştır. Aybar'ın açık konuşmasında evvelce tekrar tekrar konuşul-

muş meseleleri söz konusu ettiğini belirten Aren, Genel Başkanın görüşlerinin, «bana karşı çıkmak tertiptir, konplodura cümlesinde özetlenebileceğini belirtmiştir.

Aren, sosyalizmden sapan bir genel başkanın değiştirilmesi için uğraşmanın en demokratik hak olduğunu, kendisinin bu mücadeleyi açıkça yaptığını, bu bakımdan Aybar'ın yazılı belgeler okumasına lüzum olmadığını izah ettikten sonra, özete şunları söylemiştir:

«Aybar partinin program ve tüzüğünün sosyalist olduğunu söyledi. Bizim iddiamız da budur. Biz, program ve tüzüğün ruhundan ayrıldığı için Genel Başkan'a karşı çıktık. Yaptığımız bütün çalışmalar tüzük içinde olmuştur. Olağanüstü kongre, tüzüğe uygun olarak toplantıya çağırılmıştır. Çünkü Aybar'ın sosyalizmden ayrıldığı görülmüştür. Aybar, kendi sosyalizm anlayışının kongre kararı haline geldiğini söylüyor. Kongrenin dördüncü günü kimse ne olup bittiğini farketmeden, bir takım görüşler üzerinde tartışma dahi yapılmadan kongre kararı haline getirilmiştir. Biz bu görüşlere karşıyız.»

Aren bundan sonra «Türkiye İşçi Partisi Üyelerine Çağrı» da yer alan görüşleri dile getirerek bunlara sahip çıkmış ve özete şöyle demiştir:

«Sosyalizm sadece iktidara gelmekle, kanun çıkartmakla gerçekleştirilemez. Bunu insanlar yapacaktır. Kadro yetistirmesi lazımdır. Bu bakımdan bu kadroyu eğitecek teori üzerinde görüş birliği zaruridir. Aybar sosyalist teori üzerinde kafaları karıştırmıştır. Bu mesele tepedeki beş kişi ile Aybar arasında çıkmış bir ihtilaf değildir. Aybar'a karşı muhalefet çok yaygındır. Biz Aybar'la anlaşsak bile teşkilatta Aybar'a karşı organize direnmeye cevap verilmiş bir çözüm yolu bulunamaz. Gerçekten çözüm istiyorsak, bugünkü yönetimin değiştirilmesi ve gelecek yönetimin bazı şeyler yapması lazımdır. derinlemesine örgütlenmeye gidilmesi lazımdır. Parti tabanının eğitilerek, sosyalist aydınlar haline getirilmesi lazımdır. Parti içi demokrasiyi kurmak ve ayrı zamanda disiplin sağlamak lazımdır. Edindiğimiz tecrübelerden ve geçen zamandan da yararlanarak aynı doğrultuda, fakat bugünün şartlarına uygun olarak tüzüğümüzü ve programımızı geliştirmemiz lazımdır. Partiyi, Türk sosyalist hareketinin mihveri, en hızlı akan nehrine haline getirmeliyiz. Parti dışında kalmış veya parti dışına itilmiş arkadaşlara itir teker kazanmak için uygun bir usul bulmalıyız.»

Aren daha sonra, delegelerin genel eğilimine uyarak «otokratik yapma, geçen dönemde Aybar'la sorumluluğu paylaştığını belirterek, «Bugün bir eleştiriyi yapmak zorundayım. Teori bakımından Aybar'ın sorumluluğuna iştirakim yoktur. Çok yakın dostluğum olduğu halde bu şekilde konuşacağımı bilmiyordum. Konuştuktan sonra da karşı çıktım. Partinin eylemle ilgili meselelerine gelince, Merkez Yürütme Kurulu üyesi olarak örgütlenme, eğitim ve parti içi disiplin konularında gereği kadar etkin davranmadım. Bu benim kusurumdur. Bu kusurumun nedenleri psikolojiktir. Son çalkantılar hepimizde olduğu gibi ben de büyük uyanma yapmıştır. İnsanlar mücadele içinde bilinçleniyorlar.» demiştir.

Daha sonra, sendikacılara ve Doğululara düşman olduğu iddialarını kesinlikle reddeden Aren, Doğru meseleler üzerinde konuşurken, Tarık Ziya Ekinci'nin kardeşi olan Diyarbakır Delegesi Tahsin Ekinci, Aren'e

OYA SENCER
- Devrimci asistana baskı -

PROF. CAHİT TANYOL
— Bilim adına küfür! —

Rektör nihayet üniversiteyi polislere işgal ettirdi!

● Demokratik üniversite herkesin herşeyi tartışacağı; herkesin öğrenmek istediği konularla hiçbir gizli yamı kalmamacasına açıklıkla öğrenim yapacağı bir kurum olmalıdır. Demokratik üniversite, öğretim üyelerinin bütün çalışmalarını üniversiteye hasretmeleri, genç öğretim üyelerinin bilim basamaklarında haklarıyla yükselmelerinin engellenmemesi demektir...

● (...) Artık önceleri olduğu gibi yığınla solcu gençin, yığınla sağcı kardeşin kırınmasına yol açan tartışmalara son! Herkes herşeyi tartışacak. Önce öğreneceğiz sonra gerekirse kavga ederiz. Bilmeden kavga yok, ifham yok...

Öğrenciler son boykotlarında, forumlarında hep bunları tartışıp geliştirdiler. Bunların gerçekleşmesi için de hazıran boykotlarında ortaya attıkları isteklerinin en kısa zamanda sonuçlanmasını istediklerini açıkladılar.

Öğrencilerin bu geliştirdikleri fikirler karşısında, öğretim üyelerinden büyük bir çoğunluğu - özellikle yöneticiler - bir uytuna politikası izlediler. Ancak öğrencilerin toplu nefeslerini somut olarak enlelerinde hissettikleri fiili dönemlerde olumlu kararlara yöneldiler. Özel yüksek okulların devletleştirilmesinden, tam gün çalışmadan, mali özzerklükten söz ettiler. Öğrencilerin bu baskılarının güçlü olmadığı alanlarda hiçbir çözüme yönelemediler.

Kapalı kapılarda arkasında yaptıkları toplantılarda öğretim üyeleri öğrencilerin geliştirdikleri bu fikirlere ve isteklerine çoğunlukla aldırmadılar. Yine özel çıkarları yada dünya görüşlerini bilimsel gerçeklerin üstünde tutmaya devam ettiler. Bunun son örneğini de Oya Sencer'in doktora tezini reddederken, bilimsel hiçbir gerçeğe dayanmayarak ortaya koydular. Bu davranışları öğrencilerin 26 Aralık günü yaptıkları haklı protestoya yol açarken, öğretim üyeleri öğrencilerle tartışmayı bir yana itip rektörlük binasını terk ettiler. Rektör kanahıyla sembolik bir oturma grevini işgal olarak nitelendiren beyanatlar verdiler. Üniversitenin kapatılmasına karar verip, binaya polis girilebileceğini öne sürdüler.

Çünkü, Oya Sencer'in «Türkiye'de işçi sınıfının doğuşu» konulu doktora tezine karşı çıkışlarını bilimsel bir temele oturtabilecek ve öğrencinin isteklerinin ne olduğu konusunda cevap verebilecek durumda değildiler.

Çünkü, sosyoloji dalında yetkili iki raportörün, Sencer'in doktora tezine verdiği rapor «Peki» derece tasamaktaydı.

Çünkü, Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü Direktörü Nurettin Şazi Kösemihal, Oya Sencer'in istifasını kabul etmekte ve «Oya, istifaya zorlanmıştır. Öğrenciler, değerli öğretim üyelerini korumak için bilinçli mücadeleye girmişlerdir.» diyerek genç öğretim üyesini övmektedir.

Çünkü, Oya Sencer'in tezine aleyhte oy kullanılmasına büyük gayret gösteren Prof. Cahit Tanyol hakkında iki yıl önce «bilimsel hırsızlık» gerekçesiyle tahkikat açılmıştır. Ve Tanyol, Oya Sencer'in tezi hakkında uyanık bulunmaları gerektiğini anlatmaya çalıştığı öğretim üyelerine hiçbir bilimsel gerekçe açıklamamıştır. Sadece, «Bu tez artık eskimiyş bir görüşe dayanmaktadır. Bu görüş artık Rusya'da bile terkedilmiştir.» diyerek yapıları bilinen bazı öğretim üyelerini kışkırtmıştır. Tanyol'un bu görüş ardına raporunda sıraladığı bilimsel (!) niteliklerse bugüne kadar hiçbir öğretim üyesi raporunda kullanmamıştır. Tanyol, Asistan Sencer için «Arsiz, gafil, megaloman, şmarık» gibi deyimleri raporunda tekrarlayarak daha önce tahkikat konusu olan bilimsel değerleri açıkça ortaya koymuştur.

İstifa eden Oya Sencer, Danıştay'a başvurarak hakkını ararken, öğrencilerin bu son olayı da örnek alarak sürdürdükleri eylem, önce de açıkladığımız gibi, öğretim üyelerince özellikle sertleştirilmek istenmiştir. Senato'nun 26 Aralık'ta aldığı kapatma kararı üzerine binayı terkodem öğrenciler rektör tarafından ısrarla «ig-galci» olarak gösterilmeğe çalışılmıştır.

27 Aralık günü üniversite önünde öğrencilerin bütün öneme çabalarına rağmen meydana gelen birkaç küçük hadise sonunda bazı öğrenci liderleri polis tarafından sorgu için davet edilmiştir. Sorgu için polisle birlikte giden öğrencilerden Kemal Bingölü, Bozkurt Nuhoğlu, Öcal Okay, Masis Kürkeçli ve Mehmet Mehtî Başpınar «polisle mukavemet ve polisin görevini yapmasını engel olmak» suçuyla 5. Sulh ceza mahkemesi tarafından tutuklanışlardır. Cihan Alptekin'i serbest bırakan mahkeme, Deniz Gezmis ve Celâl Doğan hakkında da giyabi tevkif kararı almıştır.

Aynı gün meclise «işgal cezalarının ağır hapis suçu olduğu ve daha şiddetli cezalandırılması» gerektiği yolunda bir karar tasarısı verilmiştir. Olaylar bu şekilde gelişirken bazı ismi büyük fakat gerçekte öğrenciyle ilgili olmayan öğrenci kuruluşları iktidar - polis - rektör üçlüsünün oyununa uygun düşen bültenler yayınlıyarak soruna günlük meseleler açısından eğilmişlerdir. Bu arada konuyla ilgili bir bildiriy yayımlayan Fikir Kulüpleri Federasyonu «rektörün polise üniversiteyi işgal ettirerek, polisle öğrencileri karşı karşıya getirmesini» şiddetle kınadıklarını belirtmiştir. Bildiride ayrıca temeli atılmakta olan «demokratik üniversiteyi» yıkmak için tutucu çevrelerin yaptığı işbirliği sonunda yaratılmak istenen çatışmalardan öğrencilerin kaçmaları gerektiği belirtilmiştir. Bu çatışmalara ortam hazırlamakla iktidar - polis - rektör üçlüsü yerilirken, bunun arkasında yeni terör kanunlarının getirilmek istendiği uyarısı da eklenmiştir.

«Köpek!» diye bağırması. Bu çirkin davranış bütün delegelerin şiddetli tepkisine sebep olmuş ve Ekinci'lerin safında bulunduğu Aybar grubunu da oldukça güç duruma düşürmüştür. Olay karşısında başkanlık divanının yetersiz kalması yünden salon karışmış ve protestoların şiddetlenmesi üzerine oturma bir saat ara verilmiştir.

Dergimiz bağlandığı sırada parti içi meselelerle ilgili görüşmeler devam etmektedir. Daha sonra, üçüncü yol hare-

ketinin getirdiği tüzük tadil teklifleri görüşülecek ve sabaha karşı seçilmeye geçilecektir. Kongrenin bundan sonraki faaliyetini ve kongre sonuçları üzerine yorumlarımızı gelecek hafta geniş şekilde okurlarımıza sunacağız.

MONTAJ SANAYİİNE VE ORTAK PAZAR'A HAYIR!

Osman S. AROLAT

24-30 Aralık 1968 tarihleri arasında 44 öğrenci örgütü emperyalist ulusların sömürü düzenlerini sürdürme araçlarından «Ortak Pazar'a ve montaj sanayiine hayır» adı altında bir hafta düzenlemişlerdir.

24 Aralık 1968 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesinin Gümüşsuyu'ndaki lokasında açtıkları sergiyle eylemlerine bağlayan örgütler, İdris Küçükömer ve Nuri Karaca'nın verdiği konferanslarla sorunu pekiştirmişler ve montaj sanayiinin en yoğun olduğu İzmit - İstanbul arasında yürüyüşe geçmişlerdir.

Eylemlerinin emperyalist ekonominin sürekli sömürsünün son bulmasına yani yıkılmasına kadar bir süreklilik taşıdığını açıklayan öğrenciler konuyu genişlemesine ortaya koyan bir çalışma yapmakta olduklarını ilk bildirilerinde belirtmişlerdir:

«Kapitalist sanayi ülkeleri kapitalist üretim biçiminin doğal sonucu olan üretim artıklarını tüketebilmek için dış pazarlar bulmak zorundadırlar. Üretim artıklarını satabilecekleri en iyi pazarlar ise geri bırakılmış ve sanayileşmeleri engellenmiş ülkelerdir.

«Geri bırakılmış ülkelerde montaj sanayiinin kurulmasının nedeni yerli ağır sanayinin kurulmasını engelliyerek o ülkeyi sürekli olarak pazar durumunda tutup sömürgeleştirmek.

«Geri bırakılmış ülkelerin iktidarları ise - sanayileşiyoruz - göstermeliği içinde montaj tesislerine büyük kolaylıklar göstererek ülkeyi emperyalizm denen canavarın eline teslim etmektedir. Bu iktidarlardan montaj tesisi kuran firmaların tekeli bir biçimde çalışmalarını sağlamakta, böylece ülke yalnızca bir firmanın pazarı olmaktadır. Yani yabancı firmalar bir montaj fabrikası kurmakla o ülkeyi kendi pazarları yapmaktadır.

«Montaj sanayiinin gerçek kuruluşu nedeni olan ülkeyi pazar olarak kendine bağlamanın yanı sıra geri ülkelerde insan emeğinin ucuz olması da yine montajcılarının çıkarlarına uygundur. Ancak bu emek ucuzluğu birinci nedenin yanında tali kalmaktadır. Çünkü kapita-

list ekonominin asıl gücüğü üretim artıkları için pazar bulma sorunudur.

«Türkiye'de emperyalizmin işbirlikçi sınıfı sanayi kesimidir. Emperyalizm Türkiye'de sanayiye hakim olmakla tarımı kontrol altına almış yani ekonomik yönden tam egemen olmuştur.

«Altı Avrupa ülkesi kendi aralarında bir dayanışma kurarak Avrupa'nın birleşmesine doğru bir adım atarken, kendi sanayi ürünlerinin satışının sürekliliğini sağlamak için Türkiye'yi pazar olarak kendilerine bağlamak çabalarını hızlandırmışlardır.

«Türkiye için Ortak Pazar'a girmek bir intihardır. Çünkü bu halde:

1 - Gümrük duvarları kaldırılacak, bunun sonucu olarak zaten kurulamamış olan yerli sanayimiz tamamen hayal olacaktır.

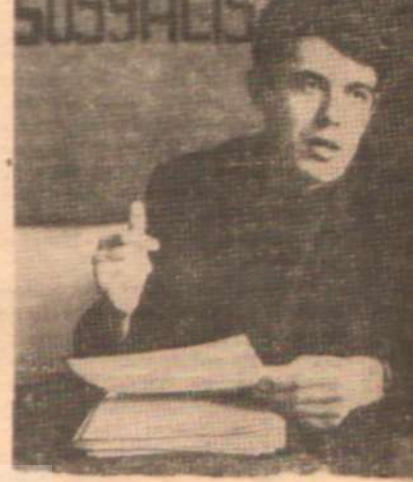
2 - Serbest sermaye dolaşımı olacak, bunun sonucu olarak zaten 6224 sayılı kanunla Türkiye'yi iyice soymakta ve dışa bağlamakta olan yabancı sermaye Türkiye'yi tamamen eline geçirecektir.

3 - Serbest sermaye dolaşımı sonucunda Türkiye parası bağımsızlığını tamamen yitirecektir.

4 - Ortak Pazara girmemiz halinde Türkiye'deki önemli yatırımları yabancılar planlayıp yaparaktırlar. Doğaldır ki yabancı sermaye planlamayı Türkiye'nin çıkarına değil, kendi çıkarına yapacaktır. Büyük yatırımların dışında planlanmasaydı Türkiye'nin dıştan yönetilmesi demek olacaktır.

«Günümüzde ise Türkiye'ye yardım konsorsiyumu tam bir emperyalist kurum olarak çalışmaktadır. Çünkü bu kurum yardımlarında kendi çıkarlarına uygun düşen projelere kredi açarken daha da ileri giderek, Türkiye'yi sömürmeyi kolaylaştıracak kendi projelerini de Türkiye'ye empoze etmektedir. Örneğin kredi vaad ederek Boğaz Köprüsü'nün yapılmasını teşvik ve empoze etmesi Boğaz Köprüsü'nün konsorsiyuma dahil ülkelerin çıkarlarına hizmet edeceği içindir.

«İşçi üçüncü sınıf tarih kitabı (Emin Oktay sayfa 88) - ... Fransız tacirlerinden diğer

Montaj sanayiini sembolize eden Truva Atı, Teknik Üniversitenin önünde (solda) ve İTÜOB Başkanı Harun Karadeniz kampanyayı açıyor.

yabancı tacirlere nazaran daha az bir gümrük resmi alınacaktır. Yani bu gümrük resmi ancak Türklerin verdikleri kadar olacaktır... - demektedir.

«Öte yandan 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu'nun 10. maddesi: - Yerli sermayeye ve teşebbüslere tanıyan bütün haklar; muafiyetler ve kolaylıklardan, aynı sahalarda çalışan yabancı sermaye ve teşebbüsler de aynı şartlar dahilinde istifade eder. -

«Bugün gümrük duvarlarını kaldırarak Ortak Pazar'a girmenin, daha doğrusu ortaklara ortak olmanın kapitülasyonlardan ötede ekonomik bağımsızlık olduğu ortada olan bir gerçektir.

«Türkiye'nin Ortak Pazar'a girmesi ekonomik bağımsızlığını tamamen yitirerek ortakların pazarı durumuna düşmesi, yani Türkiye'nin intiharı demektir.

«Türkiye'nin geleceğine sahip çıkan ve Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığını her düşüncenin üstünde tutan devrimci kuruluşlar olarak MONTAJ SANAYİİ ve ORTAK PAZARA HAYIR diyoruz.»

Konuyu bu şekilde ortaya koyan öğrenci örgütlerinin büyük bir çoğunluğunun teknik kesimde yer alması ülkemiz açısından bir başka gerçeği ortaya koymaktadır. Montaj sanayii alanında teknik eleman olarak kaynaklanma alanı, yani yarının uygulamacıları bu yapıdaki sanayile karşı çıkmaktadırlar. Hal böyle olunca eylemin sürekliliği doğal bir sonuç olarak or-

taya çıkmaktadır. Bugün montaj ve ambalaj sanayiine karşı çıkarak eyleme giren öğrenciler yarının teknik adamları olarak bu eylemlerini milli ağır sanayinin kurulması yolunda sürdüreceklerdir.

Aslında sınıf kavgalarını sermaye üstünlüğüyle kendi ülkelerinden sömürdükleri ülkelere aktaran ve kapitalizmin emperyalizm aşamasına ulaşan ülkeler yeni ve zorlu bir dönemin eşliğindedirler. Çünkü geri bırakılmış ülkelerin halklarının uyanışıyla ve milli kurtuluş savaşlarıyla kendi dışlarına aktardıkları sınıf çatışması ülkelere geri dönmektedir. Uydurma tedbirli montaj sanayileri ile üretim artıklarını artık eskisi kadar kolay geri bırakılmış ülkelere aktaramıyacaklardır. Bilinçli aydınlar, bir yandan montaj sanayiine uygun teknisyenlerin yetiştirilmesi alanlarına, özel yüksek okullara darbe indirip kapatılması yolunda başarılı adımlar atarken, bir yandan da montaj sanayii ve ortak pazar rezaletlerine emekçi halkların karşı çıkması yolunda harekete geçmektedirler. Üretim fazlasını yeni Vitenam'lar yaratarak harcama yolları ise son yenilgilerden sonra yıkılmakta olan dev emperyalist ülkenin, Amerika'nın bile göze alamıyacağı bir korku olmuştur.

di. Planlar, belgeler ve raporlar getirdi beraberinde...

Dışişleri Bakanlığındaki yetkililer Denktas'a, umut verecek hiçbir şey söylemediler... Başbakan Demirel ise, Denktas'ı Bayram tatili için gittiği İstanbul'a çağırıp ayak üzeri bir görüşme yaparak, Kıbrıs Türklerine sakin olmalarını tavsiye etti ve seçim nutuklarında sık sık kullandığı cümlelerden bir demet nasihat ve vaad sundu...

Türkiye'den Kıbrıs'a bir ezikliği ve umutsuzluk götüren Denktas, anavatanından ayrılmadan önce Esenboğa hava alanında gazetecilere içini boşaltmadan edemedi ve şöyle dedi:

«- Rumlar adaya istedikleri kadar silah sokuyorlar. Bunu kontrol edecek bir teşkilat ve mekanizma yoktur. Birleşmiş Milletler de kontrol etmiyor. Ancak, silah sokulmaması için tavsiyelerde bulunuyor.»

Ve Denktas, Kıbrıs Türk İderlerinin adada nasıl bir yönetim istediklerini şöyle izah etti:

«- Biz Kıbrıs'ta iki kademe-i idare istiyoruz. Birincisi merkezi bir hükümet, ikincisi otonom idare. Yani cemaatlerin kendi işlerini kendilerinin görmesi. Bu konuda rumlarla aramızda fikir ayrılıkları var. Bizim anladığımız manada otonomi sistemi ile Rumların anladığı otonom idare başka başka şeyler. Bu konuda uzlaşma olmazsa çözüm düşünülemez...»

«Atina, Lefkoşe, Ankara üçgeni» içinde sürüncemede bırakılıp, ikili görüşme masasına yatırılmış bulunan Kıbrıs sorununun uzaması bir noktada herkesin iğine gelmektedir. Gerek Atina, gerek Lefkoşe, gerekse Ankara içinde bulundukları iç gartlar bakımından Kıbrıs Sorununun sürüncemede kalmasından yanadırlar ve ayrı ayrı zaman kazanma peşinde koşmaktadırlar.

Rum toplumunun bir yandan ikili görüşmeleri sürdürürken öte yandan silâhlanmaya devam etmesi, Türk toplumunun ise bugünkü şartlar altında ekonomik baskı ve sıkıntılar altında ezilmesi, Kıbrıs Sorununu bir silahlı çatışmaya doğru hızla sürüklemektedir.

Turizmin Sosyalistçesi

TIP, tipteye tutuldu. Göz gözü görmüyor, soluk soluğayız. Bu, üç aydır böyle sürüp gidiyor. Tam ıhlamlık bir yere kavuşuyoruz umudu belirlediğinde, boran o yönden de savurmakta başlıyor. Bu boran da değil galiba, hortum gibi bir şey, bir anafor.

Ondan tevekkelli böyle olduğumuz yerde döneniyor, debeleniyoruz... Geçen Kongrenin son günüyü, seçim günü, seçim gecesi, sabaha karşı... Kulaklarımda bir karabasan uğultusu... İçim mi geçmiş, ne!.. Zorbelâ toparladım Kendimi!.. Bir de baktım, cigara dumanından salonun tavanı

öylesine alçalmış ki, yıkılacak üstümüze neredeyse... Ve loşluğun içinde bir takım karaltılar, birbirleriyle toslasa - tokusa, dolanıyorlar ortada... Herhalde son turuydu, üçüncü turuydu seçimin... Ama içime bir ürperti geldi, bu azap hiç bitmiyecekmiş gibi geldi... 3. üncü tur, 4. üncü tur, 5. inci tur... Kıyamete dek böyle sürüp gidecekmiş gibi geldi... Zor attım kendimi dışarı... Ama kurtulamadım, baksanıza!.. İki gün sonra, cumartesi günü yine tur atmağa başlayacağız o karabasanın etrafında... Bu revizyonizm bile değil, bir çeşit turizm...

Can YÜCEL

Kıbrıs'ta her an silahlar patlayabilir!

Türk Cemaat Meclisi Başkanı Rauf Denktas, Türkiye'de kaldığı bir haftalık süre içinde yetkililere dilinin döndüğü kadar «Kıbrıs'ta her an silahların patlayabileceğini» anlatmaya çalıştı... Kıbrıs Türk'ünün tüketici olmaktan kurtarıp üretici duruma getirilmesi gerektiğini, ekonomik bağımsızlık sağlanmadan politik bağımsızlığa ulaşmanın mümkün olmadığını söyle-

Düşünce sıkıyönetimi kanunlaşırken

Dr. Mehmetcan KÖKSAL

Türkiyede demokrasinin bu türü, nice zamandır kesin bir çıkmaza doğru sürükleniyor. Bu türlü demokrasi, bir toplum ve üretim ilişkileri düzeni olarak da, bir toplum ve yönetim ilişkileri düzeni olarak da, her ikisinde de, kendileri bakımından karanlıklara giriyor. Bu uzun bir tünelden daha çok, bir mağaradır, önünde çıkışı yoktur.

Gerçekte, bunun sağlanacak bir yanı yok.

Geri kalmışlığı, uluslararası istatistiklerle onaylanmış bütün bu gibi ülkelerle bakınız, ortadadır, aynı durumu göreceksiniz: Yoksul toplumun, kendi ihtiyaçlarının tatminine yöneltilmeyen emeğinin değerlendirilmesi ile, siyasal iktidarı arasındaki dialog, ancak böyle bir rota tutturur. Bir çeşit ihvan olarak verilen demokrasi imkânları, kenarından köşesinden kemirilen bir takım metinler üzerinde yüz üstü bırakılabilir. Bu gidişin daha başlara rastlayan sıralarının bile, sallantılı ve bu gidişle nelele toslayacağı, nite-lik olarak bellidir. Şimdi dönüp de, yeniden gerilere bakacak olursak, gördüğümüz, bu, ve bunun böyle olacağını kendi kendisine adeta va'detmiş bir iktidarın varlığıdır. Çok partili bir siyasal tercih yelpazesinde, sosyalist tek bir eğilimin varlığından duyulan korku, TİP'i daha da etkili yapmış idi. Toplumdaki açık sınıf farklılaşmasını silen bir seçim düzeni yaratmak çabaları bununla açıklanabilir. Önce fiili, sonra hem fiili ve hem hukuki girişimler ile, iktidar, kendi kol-tuğunda bunun için sessiz sedasız sınıf çatışmaları yapmıştır. Ellerini uğuştururken, onları yumruk ya-parak gezdirmiştir, demokrasinin bu türününün a-zerinde

Bugün, artık herşey, daha açık olarak ortada:

Demokrasi (şu biçimi ile de olsa!) bir üretim ilişkileri düzeni olarak öldürülmek, katledilmek isteniyor. Yönetim ilişkileri düzeni olarak da, üstüne üstüne yürüdüğü (veya iyi hesaplayamadığı, kaçtığı püf noktaları ile) bir kazaya doğru ilerliyor. Bunlar arasındaki zaman aralığı, şu günlerin ölçüsü ile, çok kısa olacaktır.

Toplumların düzen biçimlerini değiştirebilir ve silkeleyip atabilirsiniz, hattâ istibdat bile kurabilirsiniz. Fakat, toplumların kendilerini, asla yok edemezsiniz. Bir diğer deyiş ile, insanların hayat ile aralarındaki ilişkiyi kökünden silemezsiniz. (Buna önce güldünüz yetmez, sonrası da malûm!) Bu, parmak kaldırılarak yapılan bir kanun değildir, başka bambaşka bir kanundur. Tarihin duvarlar arasına kapatılma-yan açık hava laboratuvarına bakın, bunu siz de gö-receksiniz. Esasen bilirsiniz de.

Türkiyede demokrasinin (şu sıralardaki durumu ile de olsa!) uygulanma ortamı, büyük bir çevreye, toplumsal bir kaosa dağılan bir anlayışa dayanıyor. Çünkü toplum, sadece oy sahibi olarak bir siyasal ka-tışma içinde bulunduğu (eksik de olsa!) farkın-dadır. Oysa böyle kabul görmüş bir uygulamanın, si-yasal uygulamacısı olarak AP iktidarı, bu büyük çevreye bir ölüm darbesi vurursa, kendisinin de te-neffüs borularını tıkamış olacaktır; Çünkü Türk top-lumu, (tekrar edelim, şu sıralardaki durumu ile de

olsa!) demokrasiyi, bir gerçek ve ona hizmet ettiği an-lamında, bir dünya görüşü olarak benimsemiştir.

Bu gerçek ve dünya görüşü, toplumun kendi kendisi ile (sadece bir bakıma!) kurduğu bir ilişkidir. Sınıfsal yabancılaşma ile iktidarlar karşısında çeliş-kiye düşene kadar da, bu böyle gidecektir. Oysa, bu konudaki bilinçlenme ve (son sıralardaki) örgütlü ey-lemler ağırlaştırılmak istenmektedir. Fakat, ne o-lursa, olsun bütün bunlar, bir gelişmeye sıkı sıkıya bağlıdır. Bunun için de, bu gidiş ve toplum birbirin-den ayrılarak, «bir de şunu deneyelim!» diye, tarih-sel ve toplumsal veriler geri alınıp, bir mikroskop o-layı gibi, içinde yaşadığı koşullardan uzaklaştırıl-maz.

işte bütün bunlara karşı AP iktidarı, bir Baskı Kanunu ile baraj kurmaya çalışıyor. Hazırladığı Tasarıda unuttu ki, bilinç e-nerjisinin iki yanda da ortaya çıktığı bir ortama, ba-ranj kurmaktadır. Daha çok engellemek istediği, hat-tâ yok etmek amacını gizlediği sosyalist düşünce ise, toplumun gelişme esaslarına göre, akıntı yatağını çoktan doldurmuş ve yayılmaktadır. Bu yoldan, İk-tidardan gelen engelleme ve yok etme girişiminin üzerinde dikkatle durmak gerekir: Bu olayı, «teorik bir mesele» gibi ele almak, çok saffidilik olacaktır. Or-tada, bir olay, iki olay... bir olaylar dizisi var. Artık bu böyle iken, sözde objektif, sözde soyut, sözde ge-nel, sözde tarafsız verilerle, gene sözde bilimsel yön-temlere sarılmak boşunadır. Gerçeğe dönelim! Var-sayımlar zinciri en zayıf halkasından kopmuştur. Toplumumuzun yoksul ve cahil kalababına karşı büyük ve bağışlanmaz bir ihanetle, orta yerde yal-nızca bir düşünce özgürlüğü anırtıyor sanları ya-ratarak, hayatında bu fırından tek somun alamamış-ların önünde, geyirip gerinmeyelim. Kanunlaşmasına girişilen Tasarı, «Ekonomik ve sosyal düzeni emek esasına göre yeniden düzenlemeyi ve değiştirmeyi» öngören her türlü yazı ve söz kesin olarak cezalandırılacaktır, diyor. Ekliyor da: «Sosyal hakların iktisa-dî bir doktrin değil, hümanizmin ve insanlığın adalet duygusunun mahsulü olduğu» açıklanıyor.

Kamu Hukukunun tarihsel ve çağdaş bo-yutlarına, bir ayak aşına olan her kiş-nin, neler düşündüğünü tasavvur etmek bizim için çok kolay. Çünkü Türkiye'deki Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilgiler Fakültelerinde öğrenim programları-na yıllardır okutulan «teoriler» in, nasıl bir gelişme çizgisi ile öğrencilere sunulduğunu biliyoruz: Bu «te-oriler» de, varsayımcı ve idealist akımları, gerçekçi ve sosyolojik akımların nasıl çürüttüğünü, hattâ giderek nasıl çağdaş görüşlerin olaylarla paralel geliştiğini, herhangi bir ilk sömestre öğrencisine sorabilirsiniz. Biz, burada kitap bilgisinden sorular çıkararak, boğ-lukta gezindirmeyeceğiz. Bizim yapmak istediğimiz, daha kestirme bir yoldan, bu kıstlanan özgürlüğün, düşünce foluğunda düşünce doğuran düşünce yumur-tası olmadığdır. Yazı ve söz birer açıklama aracı o-

larak, düşünce özgürlüğü ile sıkı sıkıya bağlıdır, fakat düşünce, daha önce bizi çeviren yaşama ve ortama bağlıdır, daha önce. Tabiat ve toplum olaylarına bağ-kurmanın, ondan yola çıkmamız, ona bir bileşim ge-tirmemiz, somutlaşabilmek olanğından yoksun bir zihin faaliyeti, ne ile iletilir ise iletilir, bir düşünce değil metafizik bir safсата, bir kelime bok-sörlüğüdür. Bugün düşünce özgürlüğü bir araç ola-rak, düşüncelerin taşıdığı gerçeklerin, her alanda bi-ribirle çatışmaya girmesinin şartıdır. Nelerin taşı-yıcı olduğudur önemli olan.

Daha açık olalım: Tasarıya bakınız, nelerin yazı veya söz-le iletilmesinin yasaklandığına dikkat ediniz. Düşün-cenin nelere yetenekli olduğunu göreceksiniz. Kısaca-sı, sosyalist bir düzenin, şimdilik, anlatımı ve açıklanışının yasaklanması ile girişilen bir köklü darbe. Bu ya-saklamanın Anayasal değeri, nasıl olsa tartışılacak-tır. Biz buna değinmiyoruz. Geniş halk kitleleri karışında, iktidarın, düşünce özgürlüğünü aydın işi bir akıl aldatmaca işlemi göstermeye kalkışması ile iktisadi özgürlüklere öncelik eden iktisadi ilişkilere, e-mek ve üretim, toplum ilişkilerine nasıl hortlak sal-dığını işaretlemek istiyoruz.

Uzun bir diyaloga girmeyeceğiz. Biz, insan emeğinin hor görüldüğü ve sadece sömürüldüğü her tür-lü düzeni biliyoruz, biliyorduk amma, onun adını ve yerinin bile olmadığı bir düzeni, bu Tasarının ifade-sinden öğrendik. Bu, Yirminci Yüzyılın hukuk dün-yasında yere inemeyen bir gök gezer olamayacak ise, yeni bir jeolojik devrin ilk basamakta bir hukuk ya-zıtı olacaktır.

Oysa: Nice zamanlardır, Hukuk bir üst yapı kuruluşu olarak, alt yapıdaki ilişkilerin düzenlenme-si olarak bir ödev görüyor, bunu biliyor idik. Ona görece bir ilerlilik tanıyıp, ondan umutlu olmamız da bundan idi. Bunun şimdi Türk toplumunda, bir Kanun metni ile alacağı edilmek istendiğini anlıyo-ruz. Bilimde olsun, siyasal mücadelede olsun gerçek-lerin önüne aynı konuda böyle bir yasak kurallı kon-duğu görülmemiş değil. Tasarı da değiliz. Çünkü, da-ha ilk adımda AP iktidarının bu girişimle, kendi kendisini «meşru olmayan» bir iktidar olarak itiraf koltuğunda onaylanmış olduğunu da göreceğiz. De-mek ki, AP iktidarı, yerinde ufacak bir çaba göster-medir bir «sınıf çatışması» stratejisini kurmayla-mış ve bunu da yapma yoluna, şimdiden kendisini kazan-mış sayarak girmiştir. Emeği inkâr eden bu atipik «Kapitalist iktidar» tarihsel ve ilk örnek olacaktır.

Yasalar piramidine, bir Sfenks toplumu alaya a-larak mı bakıyor?

Bu bir yana, eğer bu Tasarı kanunlaşacak ve da-ha önceki engelleri temizliyerek yürürlüğe girecek o-lursa, kalkınan Türkiye'nin ilk mamureleri, nurlu u-fuklara serili «Tevkif ve Ceza Evleri» olacak...

İşte bu da, olmayacak!

ÇEK DOSYASI

KAPİTALİST BASININ PROPAGANDASI VE GERÇEK!

Derleyen : Mekin GÖNENÇ

15.

Temmuz ayı içerisinde de batı ülkeleri başında sık sık şu isim yer almaya başlamıştı. General V. Prchlik!

Reform sözlerinin geçtiği devrede General V. Prchlik ordudaki görevinden alınarak, gayet geniş yetkilerle Devlet Bakanlığının ve Komünist Partisi Merkez Komitesi İdari İşler Bölümü'nün başına getiriliyordu.

Batı ülkeleri basınının kendisini daha başlangıçtan beri tutmasının nedeni, kısa bir süre sonra suyuza çıkmaya başladı. Prchlik ilk iş olarak, Sovyetler Birliği, Varşova Partisi ve sosyalist devletler ordularının yaptıkları müsterek askeri manevraların (Quartet, Rhodopes, Vltava manevraları) aleyhinde şiddetli konuşmalara başladı.

Prchlik konuşmalarında, Varşova Paketi üyelerinin yapmış oldukları bütün müsterek manevralarda, Sovyetler Birliği'nin bir nevi «ağalık» rolüne büründüğünü ve bütün manevralarda Sovyet Rusya yetkililerinin söz sahibi olduğunu iddia ediyordu. Ne var ki, Prchlik'in bu iddiaları Varşova Paketi'nin diğer üyelerinde büyük bir kuzgunluk yarattı. Çünkü diğer ülkelerin yetkili kişileri, Quartet Manevralarını Doğu Almanya; Rhodopes Manevralarını Bulgaristan; Vltava Manevralarını da bizzat Prchlik dahil Çekoslovak kumanda heyetlerinin yönettiğini görevleri icabı gayet iyi bilmekte idiler. Emniyet sorunları dolayısı ile, askeri manevraların kumanda heyet ve çekilleri basına aksettirilemediğinden, Çekoslovak halkı Prchlik'in sözlerindeki gerçek dışı iddiaları yakalayamamış ve bu yüzden kendisine hak verir olmuştur. Prchlik yaptığı basın toplantılarında, âdeta gerçekleri gizliyerek Varşova Paketi'nin yeniden gözden geçirilerek düzeltilmesi teklifini ileri sürdü. Reformcu aydınların eline geçen basın Prchlik'i âdeta göklere çıkarıyordu. Ayrıca, «New York Times» Gazetesi de Prchlik'in ortaya attığı iddialara sütunlarında geniş bir yer veriyor ve kendisini âdeta bir kahraman olarak okuyucularına tanıtmaya çalışıyordu.

Ne var ki, Çekoslovak Ordusu'nun başında bulunan yetkili kişiler gerçekleri gayet iyi bildiklerinden, Prchlik'in yanlış yanlış iddiaları üzerine şiddetli bir tepki gösterdiler ve Komünist Partisi Liderleri de Prchlik'i hem partideki henüz Devlet Bakanlığının'daki görevinden uzaklaştırmak zorununu duydular.

16.

«Reformlar» ile birlikte, Çekoslovakya içerisinde yeni yeni gelişmeler baş gösterince, batı ülkelerinde yayınlanan

yüzlerce gazetede Çekoslovak ekonomisinin her geçen gün daha kötüye gittiği, bunun tek nedeninin Sovyetler Birliği olduğu ve Sovyetlerin Çek ve Slovak halklarını âdeta kanlarını emmesine sömürdüğü şeklinde haber ve makaleler de çıkmaya başladı. Nedenise bu haber ve makalelerin hiçbirinde rakam ve istatistiklere yer verilmiyordu. Bu iddiaların ne derece doğru yada ne derece gerçek dışı olduğunu çıkarmak için başvurulacak tek şey resmi ve tarafsız istatistikler olacaktır. Aşağıdaki rakamlar, bu konuda gerçeklere ışık tutmak üzere Birleşmiş Milletler raporlarında yer alan istatistiklerden çıkarılmıştır. Şöyleki:

● 1950 yılından bir yana, SSCB ile CMEA devletleri (Doğu Avrupa Komünist ülkeleri) arasında özel ekonomik ilişkiler yer almıştı. Ne var ki, bu 18 yıllık devre sonunda CMEA devletlerinin ortaya koyduğu verim (istihsal), yüzde 540 oranında bir artış göstermiştir. Bugün ise, CMEA devletleri dünya veriminin (istihsalının) üçte birini sağlamaktadır.

● Son yedi yıl içerisinde CMEA devletlerinin yıllık verim (istihsal) artışı yüzde 7'yi bulurken, en ileri batı devletlerinin yerim (istihsal) artışı ancak yüzde 5'e ulaşabilmiştir.

● CMEA devletleri arasında Çekoslovakya, birçok sanayi kollarında diğer sosyalist ülkelerin çok daha ilerisinde olduğu gibi, ayrıca, elektrik enerjisi, çelik, çimento, ayakkabı ve hatıra et istihsalında Batı Almanya ve İngiltere gibi ileri sanayile kavuşmuş devletlerin bile çok ilerisinde bulunmaktadır.

● Çekoslovak devletinin makine sanayisindeki per capita istihsalı ise, dünya rekoruna ulaşmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin Çek ve Slovak Halklarını iktisaden sömürmesi iddiasına gelince: Büyük devletlerin küçük devletleri iktisaden sömürmesi yada halk deynimiyle küçük devlet halklarının kanlarını sütlük gibi emmesi genellikle şu şekilde uygulanmaktadır... Büyük devletin küçük yada iktisaden geri kalmış devletten «ucuz» olarak ham maddeler alması ve aynı küçük devlete kendi işlediği sanayi ürünlerinin «pahalı» olarak satması...

Şimdi bu tip ilişkileri yine istatistiklerden faydalanarak, Sovyetler Birliği ve Çekoslovakya örneğinde araştıralım:

● Son 10 yıl içerisinde Sovyetler Birliği Çekoslovakya'ya genellikle ucuz ham maddeler satmıştır. Şöyleki; 700 bin ton pamuk, 70 bin ton yün, 51 milyon ton yakıt, 80 milyon ton maden, 3 milyon ton pik demir ve milyonlarca ton bakır, alüminyum, kurşun, çinko ve berberis.

● Buna karşın Çekoslovakya, Sovyetler Birliğine geniş miktarlarda pahalı cinsten kamyon, yol kazı makineleri, her cinsten makineler, elektrik cihazları, tıbbi âletler v.b. gibi pahalı cinsten ağır ve ince sanayi ürünleri satmıştır.

● Bir an için Çekoslovaklar'ın ham madde ihtiyaçlarını batı ülkelerinden temin etmek istediklerini düşünelim. Bu ihtiyaçlarını dövizle karşılamak zorunda kalacaklarından, büyük bir ihtimalle kapitalist kaynaklardan borç alacak ve son 10 yıl içerisinde borç yekünü üç buçuk milyar dolar (35 milyar T.L.) gibi yüksek bir meblağa yaklaşacaktı. Halbuki Çekoslovaklar Sovyetler'den aldıkları ticari maddeler için kendi paraları ile ödeme yaptıklarından, şu anda Çekoslovakların Sovyet Rusyaya tek bir kuruş dahi borcu bulunmamaktadır. (Ç. N.: Bu paragrafta bahsi geçen ve Çekoslovakların batılı kapitalistlere borçlu olabilecekleri iddia edilen üç buçuk milyar doların hesaplanmış şekli doğru bir sonuç olarak düşünülemez. Zira, bu hesaplarda, Çekoslovakya'nın da batılı ülkelere önemli miktarlarda kendi ürünlerini satıp döviz sağlayabileceği hesaba katılmamıştır. Bu bakımdan belirtilen rakamın çok daha düşük olması gerekmektedir.)

● Şurası bir gerçektir ki, Çekoslovaklar yukarıda belirtilen ham maddeleri Sovyetler'den almakla aslında daha da kazançlı çıkmışlardır. Bunu somut bir örnekle belirtelim: Çekoslovakya Sovyetler'den aldığı her ton petrol için kendi parası ile 274 Koruny ödemektedir. Batı dünyasından alabilecekleri en ucuz petrol ise (İran'dan), ton başına 408 Kurony'dir. Yalnızca petrolü Sovyetler Birliğinden almakla, Çekoslovakların son 10 yıl içerisinde sağladıkları tasarruf 7 milyar Kurony'li bulunmaktadır. (Ç. N.: Aynı şekilde, başta uranyum olmak üzere, Sovyetlerin

de bazı maddeleri Çekoslovakya'dan satın almak suretiyle geniş tasarruflar sağladıkları bir gerçektir. Kısacası, CMEA devletleri arasında uygulanmakta olan iktisadi statü herbirine karşılık avantajlar sağlamaktadır.)

17.

Son aylar içerisinde yine batı başında — özellikle Batı Almanya'da — adlarından takdirle bahsedilen iki Çekoslovak yöneticisine raslamaktayız... Başbakan Yardımcısı O. Sik ve Dışişleri Bakanı J. Hajek...

O. Sik yapmış olduğu konuşmalarında, Çekoslovakların doğu bloku ile olan ticari ilişkilerini azaltıp, kapitalist ülkelerle iktisadi bağlar kurmasını öneren fikirler ileri sürmekte idi... J. Hajek ise, Batı Almanya ile dostluk bağları kurmak ve diğer sosyalist ülkelerle olan ilişkileri azaltmak taraftarı bir görüş taşıyordu.

● United Press International (UPI) Ajansı 16 Temmuz günü Bonn'dan şu haberi vermekte idi: «Batı Almanya Çekoslovakya ile siyasi bir köprübaşı kuruyor.»

● Yine aynı günlerde UPI, Federal Alman Bankası Genel Müdürü Karl Blessing'in Prag'a gittiği ve Çekoslovak liderler ile özel toplantılar yapmakta olduğu haberini veriyor, Karl Blessing ile Prag'a giden «Hür Demokrat Parti» lideri Walter Scheel'in de Dış

Türkiye'nin yakın tarihine en cesaretili kalem ışık tutuyor

Sabiha Sertel'in
anıları

Çok yakında ANT'ta...

Liberalist eğilimi sosyalizm düşmanlığı haline getiren septik gençler faaliyette...

Çekoslovakya'ya sızan Batı Almanya'nın bir provokatör sorguya çekiliyor.

İçleri Bakanı J. Hajek ile uzun bir görüşme yaptığını bildiriyordu.

Bir yandan perde arkası yakınlaşmalar devam ederken, bir yandan da diğer sosyalist ülkelerin uyarmalarına rağmen, Çekoslovak yöneticileri sınırlarını Batı Almanya'ya ardına kadar açıyorlardı. Diğer sosyalist ülkeler yapmış oldukları uyarmalarda, Batılı devletlerin bu serbestlikten azami derecede faydalanarak çok sayıda casus ya da ajanlarını Çekoslovakya'ya sokabileceklerini hatırlatmışlardı.

18.

Ashına bakılacak olursa, Çekoslovaklarla (Çek ve Slovak) Almanlar arasındaki tarihi ilişkiler hiç te öyle iç açacak cinsten değildi:

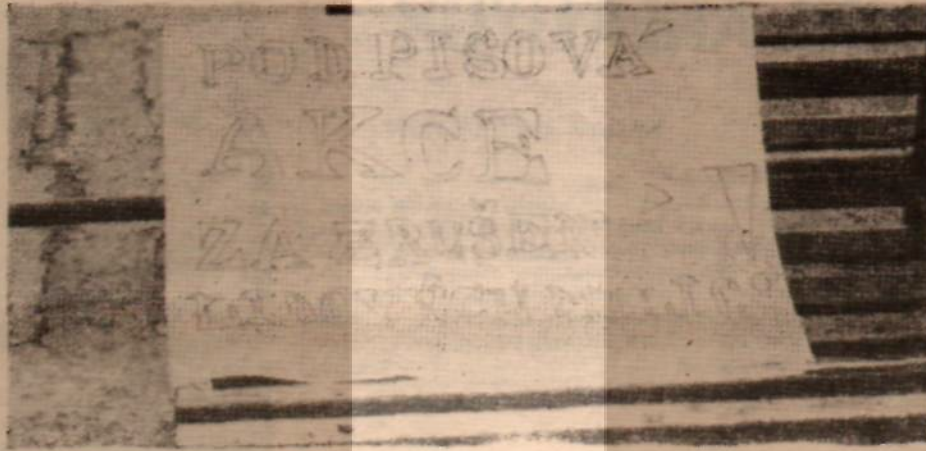
● 1. ci Dünya Savaşından önce yaklaşık olarak 300 yıllık bir süre Çek toprakları Alman yönetimi altında bulunmuştu. İşte bu uzun süre içerisinde Çeklerin dinleri yokedilmeye çalışılmış, Çek kitapları yakılmış ve Çek okulları ise adeta Ahmanlaştırılmıştı. Bütün bunların altında yatan gerçek neden, stratejik bir özellik taşımakta idi. Bismarck bir konuşmasında bu görüşü şu cümle ile dile getirmişti:

«Çek topraklarını yöneten, Avrupa'yı da yönetir!»

● Hitler'in Çeklerle ilgili olarak ortaya attığı slogan ise şöyle idi: «Yeryüzünde ne böyle bir halk, ne böyle bir dil, ne de böyle bir sınır mevcut değildir.»

2. ci Dünya Savaş esnasında Naziler Çekoslovakya'yı işgal ettiklerinde, bir milyon üçyüz bin Çek ve Slovak cezaevlerine ve toplarlara kamplara atılmış ve bunlardan 375 bin'i meşuz yere yokedilmişlerdi.

İşte Hajek, Sık ve Prehlik gibi Çekoslovak liderlerinin sözünü ettikleri, düzeltilmesi gereken «ananevi» Çekoslovak — Alman ilişkilerinin temelinde yer alan tarihi olaylardan bazıları bunlardı... Üstelik böyle bir yakınlaşmada, kendileri ile kader birliği yapmış sosyalist bir devlet olan DOĞU ALMANYA hesap ve plan dışı bırakılıyordu. Yalnızca bu husus, bu liderlerin

Provokatörlerin halkı kışkırtmak üzere hazırladıkları afişler...

düşüncelerinin ne derece sanimiyet ve gerçekçilikten uzak olduğunu belirtmeye yetip artacaktır bile.

19.

Daha bu yılın başlarında batı ülkelerinin basınına Çekoslovakya üzerine yoğun bir kampanyaya giriştiğini önceki paragraflarda açıklamıştık. Şöyleki:

● Batı Almanya'da yayınlanmakta olan «Die Welt», Çekoslovakya ile batılı devletler arasında yeni köprülerin kurulmasının gerekli olduğunu yazıyor ve ayrıca, Çekoslovakya'ya geniş krediler açılması gerektiğini de ekliyordu.

● Yine Batı Almanya'da yayınlanan «Zeits», Çekoslovakya'nın bütün kapı ve pencerelerini batıya açması gerektiğini öngören yazılar yayınlıyordu.

● İngiltere'nin «Guardian» ve «Economist» adlı yaygın organları, Çekoslovakya'ya geniş dolar ve sterlin kredileri verilmesini isteyen uzun makaleler negrediyordu.

● «New York Times» gazetesi ise, birden bire, A.B.D. ile Çekoslovakya arasındaki sürtüşmelerin pek yakında ortadan kalkma ihtimalinden bahsedem bir haber ortaya atıyordu.

● İngiltere'de yayınlanmakta olan «Foreign Reports», yine yaz aylarında yayınlanmış olduğu bir yazıda aynı Bismarck'ın benimsenmiş olduğu

stratejik görüşleri tekrariyarak, şayet Çekoslovakya işgal edilebilecek olursa, Batı'nın (yani NATO'nun) Doğu'ya (yani Varşova Paktı'na) çok daha kolayca saldırıya geçebileceğini yarı kapalı bir dille göstermeye çalışıyordu.

● Amerikan bankerlerinin sözcüsü durumunda olan «Wall Street Journal» ise, A.B.D. hükümetini Çekoslovakya içerisindeki anti - sosyalist grupları desteklemeye, gerekirse kendilerine silah yardımı yapmaya davet ediyor ve yazı şu satırlarla son buluyor: «...Çekoslovakya'da meydana gelecek bir karşı ihtilal hareketi, Avrupa'nın kuvvetler dengesini kökten değiştirecektir!»

20.

1968'in ilkbaharı ile birlikte Batı Almanya'dan Çekoslovakya'ya sel gibi bir turist akını başlamıştı. Bu turistler Çekoslovakya'ya Avusturya yolu ile girmekte idiler. Temmuz ayı içerisinde, «Rheinische Posts» un yazdığına göre, Avusturya — Çek hududundaki gümrük ve polis kontrolleri hiç denemek derecede zayıftı. Çekoslovak sınır muhafızları çok kereler binek otomobillerinin arka bagajlarında ne bulduğuna bile bakmadan yabancı otomobilleri Çekoslovakya içerisine bırakmakta idiler. (Ç. N.: «Rheinische Posts» un bu iddiasında büyük bir gerçek payı bulunmaktadır. Zira, 1967 yılı sonunda

Çekoslovak sınırlarından yapmış otomobillerin (el geçişte aynı durum bilizat tarafından da müşahade edilmişti, Çek sınırlarında yapılan kontroller diğer sosyalist ülkelerin sınırlarında yapılan kontrollardan çok daha zayıftı. Hatta Yugoslavya sınırlarında bile, binek otomobillerinin benzin deposuna varıncaya kadar sınır muhafızları tarafından arandığı bir gerçektir.)

Aynı günlerde Batı Almanya'da yayın yapan radyo ve televizyon hizmetlerinin hemen hepsi Çekoslovakya içerisinde kümelennmişlerdi. Hatta, Batı Alman televizyoncuları Çekoslovak televizyon stüdyolarını kullanarak, anti - sosyalist ve anti - Sovyet aydınlarla seri televizyon röportajları yapıyorlardı.

«Rheinische Posts» bütün bu olayları teker teker belirttiikten sonra şöyle bir sonuca varıyordu: «... Bütün bu olaylar komünizmin yavaş yavaş ve planlı bir şekilde Çekoslovakya'dan silinmesinden başka birsey değildir!»

21.

Yine aynı günler içerisinde, bu kez olaylara başka bir ad karışmaya başladı: ZBIEGNEV BRZEZINSKI... Resmen Amerikan başkan yardımcısı Hubert H. Humphrey'in dış işlerle ilgili danışmanı olan BRZEZINSKI, Sovyetler Birliği ve Kremlin ile ilgili konularda yeryüzündeki sayılı uzmanlardan biri olarak tanınmaktadır.

İşte bu BRZEZINSKI temmuz ayı içerisinde anti olarak Prag'a geliyordu. Burada konferanslar veriyor ve çeşitli toplantılarda siyasi konuşmalar yapıyordu. Genellikle konuşmalarında kendine hedef olarak Sovyetler Birliği ile Polonya'yı alıyordu. Hele bu arada Prag'daki Beynelmül Ekonomi ve Politika Enstitüsü'ne öyle bir rapor veriyordu ki, bu rapor ancak Washington ya da Bonn çevrelerinin ağızlarını keleklerine vurduracak cinstendi. Bütün bunlar olurken Çekoslovak komünist basını bir kere daha küçük dilini yatacak, gereken cevabı Brzezinski'ye vermeyecekti.

Brzezinski yalnızca konferanslarla yetinmemiş, Prag'da bulunduğu süre içerisinde buradaki anti - sosyalist grupları örgütlemek için de uğraşılarda bulunmuştu.

Gelecek Hafta

Çekoslovakya'da bozguncu örgütler

Bir makalesi yüzünden altı yıl üç ay hapse mahkûm edilip Toptaşı Cezaevi'ne gönderilen Şadi Alkılıç'ın durumuyla bütün dünya basını ve aydınları ilgilenmekte, Alkılıç'ın mahkûmiyeti «adli hata» olarak nitelendirilmekte ve protesto edilmektedir.

Özellikle İngiliz basını ve televizyonu son günlerde Alkılıç için geniş bir kampanya açmıştır. BBC 1 televizyonu, «24 Saat» adlı programında Alkılıç davasına geniş yer ayırmış, olayı anlattıktan sonra otoritelerden kurulu bir heyete mahkûm edilen yazıyı incelettirdiğini ve suç unsuru bulunmadığını belirtmiştir. Türkiye ile ilgili 21 dakikalık programının 8 dakikasını bu konuya ayıran BBC televizyonu, Alkılıç'ın büyük bir resmini önüne parmaklık koyarak göstermiştir. Programın yorumcusu Robin Day, programı kapatırken «Alkılıç'ı hapse gönderenlere müdafaa hakkı vermek istedik ve Türkiye Büyükelçiliğinden bir temsilci istedik, ancak Elçilik bir cevap bile vermedi» demiştir. Ayrıca 20 milyon seyircisi bulunan İngiliz Televizyon Birliği ITV de, yayınıyla Alkılıç için açılan kampanyaya katılmıştır.

İngiltere'nin ünlü The Times ve Guardian gazetelerinde, BBC'nin yazarlarından Keith Kyle'in imzası ile yer alan yazılarda ise, Amnesty International (Uluslararası Af Kurumu)'un Türkiye'deki en son gözlemcisi olarak siyasi mahkûm Şadi Alkılıç'ın durumunun incelendiği belirtilmekte ve Alkılıç

hıç davasının safhaları uzun uzun anlatılmaktadır. Keith Kyle'e göre Alkılıç'ın yazısı «Marx öncesi ütopyik sosyalizmi anlatan masum bir denemedir (Şenegin, «fırt mülkiyeti kalkarsa hırsızlık, rüşvet, eşkıyalık kendiliklerinden yok olacaktı» denilmektedir).» Yazar, Türkiye Başbakanı Demirel'in 20 Kasım tarihinde, partisinin kongresinde «Türkiye'nin Batı dünyası ile paylaştığı belli bir hayat felsefesi vardır. Bu felsefe ferde hürmet eder ve ferdi her sahada bazı hürriyetlere sahip olmasının lüzumuna inanır» dediğini, buna karşılık, «her ne kadar kanuni bir renk verilmişse de Alkılıç'a şimdi lâyık görülen muamelelerin, Başbakanın hayran olduğu ve Türkiye'de tatbik edilmesini istediği felsefe ile hiç bağdaşamayacağını» yazmaktadır.

Times gazetesi «Yeni yıla hapishanede girenler» başlıklı bir başka yazısında da Alkılıç davasına yer vermektedir.

Londra'daki «Kardaş» Derneği Başkanı ve dergimiz yazarı Selma Ashworth ise Londra'daki Türkiye Büyükelçiliği önünde, evvelki sayılarımızda yazdığı gibi, beyannameler dağıtmış, «Alkılıç'ı kurtarma kampanyasına» Fransa'da da devam edeceğini belirterek Paris'e gitmiştir.

Berlin'deki Türk emekçi ve öğrencilerin kurduğu Türk Toplumcular Ocağı'nın üçüncü genel kurulu da bir bildiri yayınlarak Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmiştir. Türk Toplumcular

**Alkılıç
için
yurt
dışında
açılan
kampanya
gelişiyor**

ALKILIÇ İÇİN HAPSE DÜŞEN PROLETER ŞOFÖR ANLATIYOR

Yalçın ÖZERDEN

● Proleter Şoför Yalçın Özerden, Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmek üzere 30 Ekim 1968'de minibüsünün arka tarafına «Adli Hatalar — Fransa'da Dreyfus — Türkiye'de Şadi Alkılıç» yazdığı için Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesine dayanılarak «adliyenin manevi şahsiyetini tahkir ettiği» iddiasıyla geçen hafta tutuklanmış olup halen Paşakapısı Cezaevi'nde yatmaktadır. Avukatlarının üst mahkemelere yaptıkları itirazlar da sonuç vermemiştir. Yalçın Özerden iki ay önce de bu yazıyı yazdığı için minibüs ağalarının saldırılarına uğramış ve polis tarafından yakalanarak Emniyet Müdürlüğü'nde bir gece nezaret altında tutulmuştu. Ancak savcılık o zaman kendisini serbest bırakmıştı. Bugün aynı yazıdan dolayı tutuklanmış olan Yalçın Özerden, aşağıdaki yazısında nezarethanede geçirdiği bir geceyi anlatmaktadır:

«Müdürliğe geldik. Memur evvelâ beni İkinci Şube Nöbetçi Müdür Muavinine çıkardı. Açık kapıdan içeri girdik. Masa başında bir gey okuyan uzun boylu müdür muavini, beni getiren memur daha birşey söylemeden, kafasını kaldırarak «Sen benimle aynı fikirde oluyabilirsin ama Yalçın, enayilik ediyorsun» dedi. Sonra polisin uzattığı kâğıda bir şey yazarak, yukarıya birinci şubeye çıkarttı, dedi. Yukarı, Birinci Şubeye çıktık. 20 - 30 tane iyi giyimli

gim genç, «talebe misiniz kardeşim» dedi. «Hayır, minibüs şoförüyüm» dedim. «Niye peki böyle şeylerle uğraşıyorsunuz» dedi. Cevap vermedim.

Aşağıya, müteferrika denilen yere geldik. Orada iki sivil, iki de resmi polis bulunuyordu, sivillerden birisi deftere ismini kaydetti. Diğer de, gayet laubali şekilde üzerimi aramaya başladı; meselâ iç cebimde bulunan bir kâğıdı eliyle karıştırıyor, yüzüme de acayip bir şekilde sırtıp duruyordu. Aramadan sonra nezarethanenin demir parmaklıklı kapısındaki kilitli açıp beni içeri soktu. 30-40 kişinin bulunduğu hücrenin bir duvarı altı üstü tahta rafla ile kaplıydı. Bu tahtaların üzerine, gazetelerini sermiş yatan ve oturanlar vardı. Ortada 5 - 6 kişi çorapları çıkık, ayakkabılarının arkası basık ve parmak uçlarına basa basa, seke seke, sallana sallana gidip geliyorlardı. Sonradan 15 kadar olduğunu öğrendiğim, falakaya yatılarak tabanları şişmiş bu insanların, suratları da çürük ve şişikti. Saat 20'de nezarethaneye sokulmuştum. Bir saat sonra parmaklıkların ardından, «Yalçın» diye seslenip kapıyı açtılar. Yandaki ufak hücreye soktular. Orada oturan sivillerden şişman olanı, en üsttekinin başına eğri bûğrü kitap harfieriyle — biyografi yazılmış üç adet dosya kâğıdıyla, bir tükenmez kalemli uzatarak, «Bak

arşınım, buraya biyografini yazacaksın. Yani nerede okudun, kimsin, hayatta neler yaptın, kendi yazınla dolduracaksın bu kâğıtları» dedi. Ben buna lüzüm olmadığını, böyle bir şey yazmayı şimdilik düşünmediğimi, biyografimi ancak arzu ettiğim zaman yazabileceğimi söyledim.

Adam kararlıydı, kızmadı, ıstah etmeğe çalıştı. Dedi ki: «Bakin, bunda kötü bir şey yok, siz buraya yazın biyografinizi biz okuyacağız, baktık ki kötü bir şey yok, niye tutalım sizi burada sabaha kadar, bırakacağız gidin».

Düşündüm, 31 yaşında olmayıp da, 11 yaşında olsaydım, kandırabilir miydi beni acaba bu gardiyan vatandaşı?

Daha buna benzer bir çok komik konuşmalardan sonra ikisi yağlı ve resmi, ikisi orta yağlı ve sivil 4 kişi tarafından küfür, tehdit ve hakaretler bağlandı: «Orospu çocuğu, puşt, ejdadını S..., İbne, bunu sana S... yazdıracağız, gebersen de yazacaksın. Orta ikiden belge almışsın, okusaydın buralara düşmezdin».

Saat 23.00... Uzandım, fakat tahta üzerinde yatmak çok rahatsız. Zayıf olduğum için kemiklerim ağrıyor. Bu arada 25 - 30 yaşlarında Douglas bırıkkı bir sivil polis memurunun getirdiği 18 - 20 yaşlarında bir genç hücreye sokuldu, elinde kanlı bir mendille ağzını kapatıyordu. Onu dövdüğü yer-

PROLETER ŞOFÖR YALÇIN ÖZERDEN
— Suçu, Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmek! —

Bu arada ben de durmadan, «Dövmü, iyice dövmü, belki bir kelime yazdırırsınız, belki bir harf yazdırırsınız» diyordum. Fakat vurmadılar, bol bol hakaret ettiler. Nihayet biri, diğerlerini hücreden çıkarak, «Bak ben kâğıdı kalemli bırakıyorum, artık kendin bilirsene» diyerek çıktı.

O çıkınca elindeki gazeteyi açarak okumaya başladım. 5 dakika geçmedi ki kapı açıldı, beni oradan çıkartıp tekrar büyük hücreye sektüler. Ufak da olsa bir zafer kazanmış, istedikleri biyografiyi yazmamıştım.

Saat 23.00... Uzandım, fakat tahta üzerinde yatmak çok rahatsız. Zayıf olduğum için kemiklerim ağrıyor. Bu arada 25 - 30 yaşlarında Douglas bırıkkı bir sivil polis memurunun getirdiği 18 - 20 yaşlarında bir genç hücreye sokuldu, e- linde kanlı bir mendille ağzını kapatıyordu. Onu dövdüğü yer-

de dövüp, oraya getiren bıçkın polis memuru, parmaklığın ardından sesleniyordu:

«Hiç üzülme yarın diğerlerini de kuracağım, bu günlük 4 diş yeter.» Ve arkasından da sıralıyordu küfürleri, minikleri de, küfürleri gibi, bir polise yakışmayacak kadar iğrenç idi.

Durmadan gelenler oluyordu. 40'ı, 60'ı, belki de 70'i geçmiştik. Gelenler çoğunlukla hırsızlık, silah taşıma, karaborsa bilet satma, aktif homoseksüel, kumar, esrar v.s... Bir de normal olmayan Tırnak Hasan lakaplı bir genç vardı. Evvelâ pantolonunu çıkarıp yırttı, bir müddet sonra külotunu da yırtarak, sabaha dek çıplak dolaftı.

12.30'da uyuya kaldım, bir saat sonra da kağıdı ile uyanımdım. Askerden 11 sene sonra bir sefer daha bitirmiş oldum. İç gömüğümde yakaladığım bir adet biti öldürdükten sonra bir

ve yüksek tahsilli olduğum tahmin ettiğim genç birinci şubeden çıkarak, merdivenlerden aşağıya inmeye başladılar. Bunlar birinci şube elemanı olarak yetiştiriliyordu herhalde. Nöbetçi olan Sivil komser, bir ransaman bulunduğu koridoru göstererek, beni getiren polise beklememi söyledi. Burada yarım saat kadar polise tek kelime konuşmak üzere bekledik. Polis uflayıp pufliyordu, nihayet bir sigara istedi verdim. Biraz sonra genç bir memur geldi, polis, ben ve o aşağıya inmeye başladık. Merdivenlerde, etajer olduğunu tahmin etti-

Ocağı, bildirisinde «Türk Ceza Kanununun 142. maddesi emperyalizmle ortak hakim sınıfın bu çeşit terörcü davranışlarına kaynak olmakta, Anayasamızın 20. maddesinde saptanmış, bir insanın en tabii hakkı olan, fikirlerini açıklamayı hürriyetini temelden yok etmek istemektedir. Bu, yurdumuzdaki bütün ilerici güçleri, hangi sınıf ve zümreden olurlarsa olsunlar, ilerici oldukları ölçüde tehdit etmektedir. Bütün Anayasacı güçleri Türk Ceza Kanunu'nun faşist 141-142. maddelerine ve bunların verdiği küstahlıkla işbirlikçi — sömürücü sınıfın girişmeye cesaret bulduğu eylemlere karşı savaşa davet ederiz.» denilmektedir.

İsviçre'deki Türk öğrencileri ve emekçileri de Alkılıç için bir kampanya açmak üzere hazırlıklara girişmişlerdir.

Oteyandan bütün dünyayı ilgilendirdiği Alkılıç'a şimdi de idari baskılar yapılmaya başlanmıştır. Alkılıç 26,5 yıllık devlet memuru olduğu halde, Sağlık Bakanlığı'ndaki bazı gayretkeşlerin çabası ile hizmeti 24 yıl olarak hesaplanmaktadır. Böylece, Alkılıç'ın 25 yıldan az memurluk yaptığı ileri sürülmekte ve emekli olması engellenmekte, «memuriyetten ihraçına» karar verilmektedir. Bakanın da hi haberi olmadan yapıldığı anlaşılan bu hesapla Alkılıç'a baskı yapmanın mümkün olmayacağı, adaletin bu konuda da er geç tecelli ederek kanuni haklarını elde edeceği muhakkaktır.

Bana da uyuyamadım. Hasılı ilginç idi nezarethane...

Sabah saat 9.00'da ismim okundu, yukarı birinci şubeye çıkarıldım. Nöbetçi komiserinin odasında beklemeye başladım. Sabah ayazıyla titriyordum.

Biraz sonra 30 - 35 yaşlarında biri, kapıdan girer girmez «İsmim ne senin» dedi. «Yalkın» dedim. «Ne iş yaparsın sen?» dedi. «Minibüs şoförü» dedim. «Cevap verirken suratına bak ulan ibne, burası devlet daire-i, oturmasını öğren evvelâ». Kafamı suratına çevirerek, gözlerini gözlerine diktim. «Bakma öyle, bakma öyle ibnece, orospu çocuğu, bakma öyle.» Ve başladı tokatlamaya. Her tokattan sonra, «Bir daha» diyordum. En nihayet, «Bir daha» dediğim halde vurmadı nedense, odadan çıktı gitti.

Ben içerdekilere hitaben «Ya.. işte çocuklar, Türk milletinin kurtuluşu bu yollardan geçiyor ve eninde sonunda bu millet kurtulacak» dedim. Erkek olanı, «Böyle dayak yiyerek mi kurtaracaksınız milleti.» dedi. Ben «Memur bu kadar ilkel, sanık da medeni olunca böyle tatsızlıklar oluyor bazen» dedim. O «Eyi işte siz sosyalistler iktidara geldiğinizde bütün bunları düzeltirsiniz, tabii gelebilirseniz» dedi. Ve susmağa başladı.

Saat 9.40'da beni döğen tarafından, başka bir odaya götürüldüm. 4 duvarı da, içi büyük zarflarla dolu raflarla kaplı bu odada, yazı makinesinde oturan başka, ayakta duran 40 - 45 yaşlarında bir adam daha vardı. Ayakta duran, «Buyurun oturun» diyerek Bafra paketini uzattı, alıp yakıtım. Başladık tatlı tatlı konuşmaya. Marxist teoriden, siyasi doktrinlerden filan bahsediyor-duk. İfade daha başlamamıştı. Bana diğer yayınların da fayda-lı olduğunu, onları da okumam gerektiğini söylüyordu, durmadan Rusya'yı anlatıyor, komünizmi yeri-yordu. Bir saat on-beş dakika süren ifademde, ilk

okuldan bugüne dek hayatımı, sordukları kadariyle cevaplandırdım. Daha çok alâkadar oldukları kısımlar, 27 Mayıs'tan birkaç ay sonra milli emniyete şoför olarak girip 6 ay çalıştıktan sonra da, «görülen lüzum üzerine» çıkarıldım, 6 sene içinde Almanya'da çalıştığım işyerleri idi.

Bazı isimler sordu cevap verdim. Bir sigara daha ikram edildi. Şadi Alkılıç'la olan alâkam soruldu, kendisini ismen tanıdığımı, resmini de ancak, bu ve geçen haftaki Ant Dergisi'nde gördüğümü söyledim. «Şadi Alkılıç'ın kim olduğunu biliyor musunuz?» diyorlardı; Cevabım «Bildim kadariyle, geri birakılmamış bir aydın ve devlet memuru» oldu. «Evet, devlet memuru» dedi bir tanesi diğerine dönerek, «Marx'ı sor bakalım onun dejenere olduğunu biliyor mu?» dedi. O da sordu: «Biliyor musun Marx'ın dejenere olduğunu?» Cevap vermedim.

İfademle alan sivil komiser, «Yalkın, artık sen arabana verdiğin ismi değiştir, Proleter'i sil kapitalist yaz» dedi. Önündeki kâğıtlara bakarak, «Baksana hem dairen var, hem de arabası. Biz burada 600'e talim ediyoruz. Asıl proleter biziz.» Onlar beni zengin zannediyorlar veya beni zengin olduğuma inandırmak istiyorlar. Ben de hiç bozmadan, zengin adam edasıyla «Biliyorsunuz, Engels de çok zengindi» dedim. Bakıştılar, «Ha o da dejenereydi» dediler. Yine sesimi çıkarmadım. Bu adamlar neye istinaden böyle yerli yersiz «dejenere» kelimesini kullanıyorlardı, yoksa mânasını mı bilmiyorlardı? Komiser ve diğer adam odadan çıktılar. Çıkarken de Bafra paketini önüme bıraktılar, «Buyurun için» diye.

Odada yazı makinesinin başındaki 45 - 50 yaşındaki memurla beraber kaldık. Biraz sonra siyah gözlüklü genç bir adam odaya girip, oturdum

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Yaşadıkça....

Gençlik arkadaşlarım var. Önceleri sosyalizmden çok korkarlardı. Korkularına hak verirdim. Çünkü hepimiz okuma, öğrenme, hattâ diploma alma, iş bulma çağındaydık. Yoksul çocukları idik. Babalarımızın eline bakardık. İçimizde 3-5 kuruş kazananlar da harçlıklarını aldıktan sonra artan ile evlerine yardım ederlerdi. Sosyalizm o dönemde bir ucube, belalı, çileli iştî. Nelerine gerekti, bir de bu işle uğraşmak!

Bir şey demezdim.

Tek parti ve ondan sonraki damıgkıl demokrasi döneminde sosyalizm bir «sınıf meselesi» olarak anlaşılmazdı. Gizli kapaklı, korkutucu nitelikteydi. Biraz cesurca, düşününlen yanı vardı. Ama bu, geçim derdine düşmüş yoksul çocukları için yeterli değildi.

Bazıları beni gördüklerinde:

«— Sosyalist oldun da eline ne geçti?» diye sorarlardı. Bu sorularında:

«— Bak biz devletin önemli memurları olduk...» veya: «— İş adamı olduk, paramız pulumuz var...» gibi bir öğünç gösterisinde bulunurlardı. Pek açıklamazdım, fakat gülüp geçmezdim de.

«— Hele bekleyin, görürsünüz...» de demezdim.

Bundan bir kaç yıl öncesinedek geldik. Sosyalizmin ana kitapları ile birlikte, Nazım'ın şiirleri de gün ışığına çıktı. Bunlar Nazım'ın kitaplarını benden alıp gizli gizli okurlardı. Hepsî sosyalizmin ana kitaplarına ve Nazım'ın şiirlerine sahip oldukları bildiğinden, hiç bir şey söylemez, gözlerinden tutumlarını anlamaya çalışırdım. Biraz açıldıkça da, bilgiç bilgiç konuşurlardı. Hâlâ sosyalizme güvenleri yoktu. Korkuları sürüyordu. Oysa bir sosyalist parti kurulmuş, meclise milletvekilleri girmişlerdi. Ama yetmiyordu. Daha güven bekliyorlardı. Sosyalizme emeği geçenleri, bu partinin başında, yönetiminde görmek istiyorlardı. Yeni yetişenlere, adını duymadıklarına pek önem vermiyorlardı.

İşler ilerledi

Daha ilerleyecek. Bir takım yeni ünlü kişiler çıktı. Sosyalizm adına bunlar konuşmaya başladı. Yazılar yazdılar. Görüyordum ki, bunların konuşmaları da, yazmaları da sosyalizmle ilgilenecek eski kuşaktarak pek güven vermiyor. Bunlar daha ahgkın oldukları insanları görmek istiyorlardı karşılığında. Bu da geçer, diyorlardı. Bunlar da ahgkır yeni insanlara, diye bekliyordum. Nihayet partinin içinde son patlama oldu. Niteligi iyice anlaşılmıyan bu patlamayı yorumlamada da güçlük çekiyorlardı.

Söylenenleri, tartışmanın özünde yatan konuları pek kavrayamıyorlardı. Fakat ilgilileri de eksilmiyordu. Bunun altın-

da bir bit yenisi var, bir bilene sorsak ta öğrensek, diye merak içinde sızlamıyorlardı. Kögede, kenarda yakaladıkları zaman soruyorlardı.

«— Şu ne demek istiyor?... Durup dururken öteki niye böyle söyledi?... Zamanı mıydı bu çalkantının?...»

Dilimin döndüğünce anlatmaya çalışıyordum.

Bu, benimle konuşanlar, idarede iseler 100 - 150 lira maaşı asilleri olanlar... Serbest hayatta iseler epeyce dünyalıkla-ları bulunanlar... Ama gönüllerinde sosyalizm aslanı yatar... Dedim gibi gençlikleri yoksullukta geçmiş. Sosyalizmi yoksulluktan kurtulma biçiminde anlıyorlar. Epeyce eğitilmemişler. Sosyalist teori üzerinde, vakit kılığında duracak güçleri olmamış. Bunlara sempatican, taraflı, hattâ sosyalist kamuoyu denebilir.

Ne oldu şimdi, bir birikini vardı, bu birikini de birbirimize düşerek yitirir gibiyiz. Zor yetmiş, zor almış bu insan-ları da ürktüktük. Biraz yetmişleri de elimizden kapırdık. Bunların içinde, araştırmacılar, ressamılar, şairler, çevirmenler, sözüne güvenilir, bir söz şuradan şuraya taşıyan insanlar vardı. Onlar da, ortada, aralıktâ kaldılar.

Netsek, neylesek te bir daha derleyici, toparlayıcı olabilssek... Onların, uzun yıllar kazandığımız güvenlerini bir daha elimize alabilssek... Bir konuşma rahatlığına ermişken, bu rahatlığı onlara bir daha verebilssek...

«— Sosyalizm mi, canım, hepsi bu malzemeye olmayacak mı; bizde hiç bir şey olmazdı zaten, o da olmaz...» diyorlar. Öteki düşünce biçimlerinden stıyılmışlar, yeni bir düşünce biçimine alışıyorlardı. Orda bir umut ışığı görüyorlardı. Belki çıkmaz sokaktan, bir ferahlığa çıkılır diye bekliyorlardı. Onu da ellerinden alıp gitti.

Geçende eski bir arkadaşla konuşuyorduk, dedi ki:

«— Bize gençliğimizde illegalin ihanetinden söz ederlerdi. Illegal bizim bilmediğimiz, görmediğimiz bir bölgede geçtiği için, hainlerin isimlerini duyardık. Sonra baktık, illegalde ihanet etiklerini söyledikleri, kâşelerine kapandılar, harıl harıl kitaplar yazdılar. Bir şeyler anlattılar. Fakat legal ihaneti bilmiyorduk. Legal ihanet gözlerimizin önünde geçti. Bir başka toplumdaki var mı, yok mu, bilmiyorum ama, bu legal ihaneti de bizimkiler icat ettiler.»

Çok ihanet gördük... Bir de legal i-hanet görecekmiz... Boşa dememiş yaşı-lar:

«— Çok yaşayan çok görür...»

Yaşarsak, daha çok şeyler göreceğiz. İçinde iyileri de, kötülerini de olacak elbet-te...

İskemlenin arka yanına dikildi. Aradan birkaç dakika geçti, ben önündeki masanın üzerinde duran paketten bir sigara almak isterken, yanımda dikilen memur ayağına bir tekme attı. «İndir ulan ayağını, ejladım...» İbnesi, kahve mi ulan burası, orospu çocuğu.»

Daha sonra biri geldi, beni alıp en alt kata, tekrar pezairehaneye götürdü. Orada bir müddet bekledim, sivil bir polis gelerek elime kelepçe taktı ve Kadıköy Vapuruna binmek üzere Karaköy'e geldik. Vapura, bedava yerden geçerek girdik, ikinci mevki üst salona oturduk. Orada bir minibüs şoförü arkadaşla rasladım, adam beni tanyor, gözleri açılmış, kelepçeye bakıyor. «Ne oldu yahu, nedir bu vaziyet birini mi ezdin, öldü mü?» diyor. Ben «Yok ezmedim ezdim» dedim.

Vapurdan çıktık, memur beni

Kadıköy emniyet Amirliğine teslim ederek ve kelepçeyi çıkararak gitti. Salonda dün arabamın arkasından koparılan karton, iki parça olarak, sicimlerle sarılmış ve iki yerinden balmumu ile mühürlenmiş olarak duruyordu. Bir saat sonra adliyeye götürüldüm.

Evvela savcı tarafından ifadem alındı. Savcı bu adli hata mevzuunda beni hayli sıkıştırdıysa da, «Ben hukukçu değilim hukuki bilgin çok kıt» dedim. «Öyleyse için bunun bir adli hata olduğunda ısrar ediyorsun?» dedi. Ben de «Değerli Türk hukuk otoritelerinin bu davanın bir adli hata

olduğunda oirleştiklerini, Nenni, Saragat ve Russell gibi dünyaca tanınan devlet adamı ve düşünürlerin de aynı paralelde olduklarını, davadan istinkâf eden mahkemeleri, bir mahkemenin komünizmi övmeden, yargıtayın ise komünizm propagandasından karar verdiklerini» belirttim. «Peki sen mahkeme kararını kamuoyuna duyurmakla, kamuoyu bu kararı değiştirebilir mi sandın?» dedi. «Hayır değiştiremez ama, tepki büyük olursa iş meclise aksedebilir, ve oradan bir netice alınabilir kanaatindeyim» diye cevap verdim. Bir de «Avrupa'da bu şekilde protestolar oluyor mu?» dedi «Bu şekilde değilse de, benzerleri oluyor» dedim ve çıktık.

Savcı dava açmağa lüzum görmemiş olacak ki, biraz sonra yanımdaki polisler kayboldu.

ÜÇ Amerikalı uzay pilotu neden yanmıştı

Hilmi ÖZGEN

Roma İmparatorluğu'nun yıkılışını anlatan tarihçi Seneka (Cénece) Sezar'ı arkadan bıcaqlayan Brütüs'ün hikâyesini, Roma'yı çatır çatır yakan Neron'un vahşetini uzun uzun anlattıktan sonra İmparatorluğu yöneten yüce kişilerin pezevenk ruhu, yalancı, sahtekar ve aşağılık adamlar olduklarını ortaya seren esirlikli Kaligula'ya özel bir yer vermektedir.

Beş yıl içinde bir Başkan ile bir Başkan adayının güpegün-
düz öldürüldüğü ve katillerden birinin polis gözleri önünde bir barcı tarafından yere serildiği muhteşem Amerikan İmparatorluğunun son günleri de sanırım geç olmasa gerektir. Ama, giderayak İmparator Kaligula gibi bir delifilek Başkan çıksa da şu emperyalist düzenin pisliklerini ortaya seriverse ne iyi olacak...

Birleşik Amerika Devleti çürümüş ve kokuşmuş durumu ile mutlaka yıkılacağına göre bugün insanlığın en büyük sorunu, onun görevine aday olan Sovyet Sosyalist İmparatorluğu ile Uzak Doğudan gelecek Kimsel Çin dalgasının nasıl durdurulabileceğini çözmek olmalıdır.

Evet, Birleşik Amerika Devleti askeri ve ekonomik gücünün en yüksek noktasında 120 katlı bir gökdelen gibi çatır çatır yıkılacaktır. Şimdiden, görülmeye başlayan çatıdaki çatlak yavaş yavaş temele doğru inmekte ve bu çöküntünün belirtileri her yanda göze çarpmaktadır. Bu kamımızı güçlendiren üç önemli olayı Amerika'da yayınlanan Reader's Digest dergisinin Eylül 1968 sayısından aktararak yorumlayalım:

1. DIRİ DIRİ YANAN ÜÇ ASTRONOT OLAYI:

27. Ocak, 1967 günü uzaya çıkma denemeleri sırasında bir Apollo kapsülü içindeki üç astronotla birlikte yaniverdi. Amerika'da ve bütün dünyada yankıya çok büyük olan bu tarifsiz olayı NASA örgütü kötü bir rastlantı, önüne geçilemez bir kaza olarak yorumladı. Bu denemeler için emrine milyarlar verilen NASA'nın resmi sözcüsü o günlerde Basına verdiği demeçte felâketin çok ani olduğunu belirterek «Bir şerâre, bir alev, herşey bitiverdi...» şeklinde konuşmuyordu.

Fakat, sonradan anlaşıldı ki kontrol kulelerindeki teyp'ler yangın sırasında bir çok sesler kaydetmiş ve zavalı astronotların diri diri yanarken feryat ettiklerini bantlara geçirmiştir.

Bu olayın meydana çıkması üzerine kaza sebepleri hakkında soruşturma yapan Amerikan Kongresinin özel komisyonu NASA'nın satınalma belgelerini ve sipariş dosyalarını inceleyen kontrol kulesindeki teyp'lerin kaydettikleri acıklı seslerden daha acı gerçeklere rastlamıştır.

Bu belgelerden birinde görülmüştür ki bazı uzmanlar bu gibi kazaların olabileceğini önceden hesap ederek gerekli emniyet tedbirlerinin alınmasını tavsiye etmişler ve General A. Phillips bu konuda uzun bir rapor düzenleyerek NASA yetkililerini uyarmış.

Bu belgelerin meydana çıkması üzerine şaşkına dönen NASA sorumluları önce bu raporu inkâr etmişler, sonra da bazı tahminlere dayanan özensiz bir not olduğunu itirafa mecbur kalmışlardır. Halbuki, önemsiz not olarak nitelendirilen ve özel soruşturma komisyonunca gizli yollarla ele geçirilen bu rapor Apollo kapsüllerini yapan müteahhidin notalarını teknik detayları ile ortaya sererek «Kötü ve çok pahalı bir sipariş...» olarak tarrif ediyor, ve müteahhide bu siparişi veren sorumlu yöneticileri suçluyordu. Pentagon yöneticilerine etkili olan emekli generallerin ısrarı ile kabul edilen bu kapsüllerin ihalesinde beş milyon dolarlık bir yolsuzluk ol-

Özel teşebbüs eliyle yürütülen uzay yarışında hayatları daima tehlikede olan ve güvenlik tedbirlerinden yoksun bulunan Amerikan uzay adamları bir briefingte...

duğunu neydena çıkaran komisyon üyelerinin hâlâ sağlığını sürdürdüklerine ve bir trafik kazasına kurban gitmediklerine şaşırmaktayız.

2. VIETNAM BOMBARDİMANLARI:

1966 yılı Nisan aylarında Vietnam'da durdurulan Amerikan bombardımanlarından çok memnun kalan saf yürekli gazeteciler bunu bir barış müjdesi olarak bütün dünyaya duyurdular. Fakat, kısa bir süre sonra anlaşıldı ki bombardımanlar sanıldığı gibi iyi niyetle değil, atacak bomba kalmaması dolayısıyla durdurulmuş. Amerikan Milli Savunma Bakanı Mc. Namara Kongredeki bir konuşmasında önce bunu inkâr etmiş ve fakat savaşçı çevrelerin ısrarı üzerine tekrar bombalamaya mecbur kalınca evvelce Sruplus olarak tanesi 1,70 dolardan yabanc memleketlere satılan uçak bombalarının aynı memleketlerden tanesine 21 dolar ödenerek tekrar satın alınmasına mecbur kalmış. Kapitalist düzendeki savaş endüstrisinin küçük bir şakası olarak nitelene-

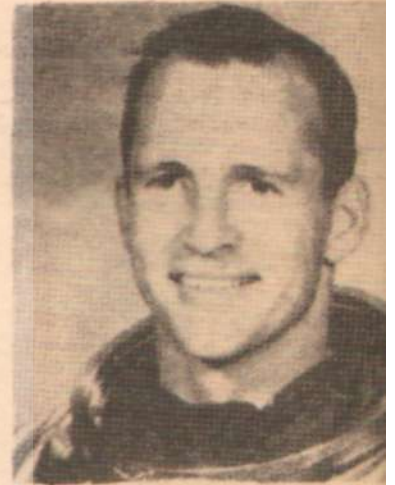
bu olay Amerikan yöneticilerinin, Kongre karşısındaki samimiyetlerini göstermesi bakımından ilginçtir...

3. MISSURİ YARDIMLARI:

Amerikan fakirlerine yapılacak yardım fonundan Missouri Eyaletine yardım yapılmasına karar verilmiş. Yardım işlerini düzenleyen komite (bizim Erzinca zelzelesinde yapılan yardım yolsuzlukları gibi) belirli dört küçük kentte 120 bin muhtaç kimselere yardım yapılacağını açıklamış. Fakat, Amerikan Senatosunda nüfus istatistiklerini izleyebilen namuslu bir Senatör Hükümet sözcüsüne çatarak bu dört kentin tüm nüfusunun 105 bin olduğunu ortaya sermiş. Bu sefer şaşkına dönen yardım heyeti yetkilileri incelemelerini tekrarlayarak Missouri Eyaletinde yardıma muhtaç kimselerin 80 bin kişi olduğunu itirafa mecbur kalmışlar...

Hani böyle laubali işler sade bizde olur sanırdık da üzülürdük. Meğer küçük bir kopyam olmaya özendirdiğimiz Amerika'da da neler dönermiş de habermiz olmazmış.

Şimdi merak ediyoruz, Başkan Kenedy'nin katillerini karantılda bırakan ve barcının eline silah vererek her işi düzleyiveren CIA Ajanları, acaba bu üç astronotun yanıp kül olmasına ve denemelerin gecikmesine sebep olan 5 milyon dolarlık yolsuzluğun sorumlularını bulamazlar mı?... Bulurlar, bulurlar, ama, ipin ucu kim bilir kimlerin elinde?...

WHITE
— Yaşarak ölmüştü —

Amerika'nın uzaydaki casusluğu

Selma ASWORTH
(Londra'dan yazıyor)

İngiliz Muhafazakar Partisinin, «Bilim ve Teknoloji Politikasının Çeşitli Problemleri» üzerinde hazırladığı seminerde konuşan Hawker Siddeley Uçak Fabrikasının Bölük araştırmaları bilgini Mr. K.K.C. Pardoe ile Standard telefonları ve kabloları firmasından Mr. O'Hagan, Amerikan firmalarının dünyanın çeşitli yerlerinde, maden ve petrol ya-

ÖZGÜRLÜĞE

Hem sizlerin tutsağı, hem de özgür;
Tek başıma düşüncelerimle kaygısızım.
Ellerdeki, ayaklardaki zincirler
Özgürlüğü düşünmeyi önleyemez.

Arasıra da yoketmek istediniz beni,
Her yeni deneyiş beni güçlendirdi daha da.
Binlerce yol tasarlandı çoktan
Sizleri salt uçurumlara götürecektir.

Yaşamın upuzun bir keçi yolunda dolanıp durur;
Ereğin dört yöne de gitmek,
Karanlık derinliklerden, çagcıl zindanlardan geçe geçe.
Sesim, insanlığın acılarını azaltmaya yarar.

Varamadınız farkına, usunuzun kocadığını,
Bizlerinse bambu fidanları gibi genç olduğumuzu.
Bu ülkeyi koparıp alamazsınız kendinize,
Alamazsınız bizim göğümüzü, bizim yıldızlarımızı.

Dünün dünyasından olan sizler,
Geri vereceksiniz onu bir zaman.
Boşuna pencereyi kapama, duvarla örtme çabanız.
Evreni görüyorum diye

Ksuan THUY

Bugünlerde Paris'te yapılacak olan barış görüşmelerine katılan Kuzey Vietnam heyetinin başkanı.

Çeviren : Yıldırım Dağyeli

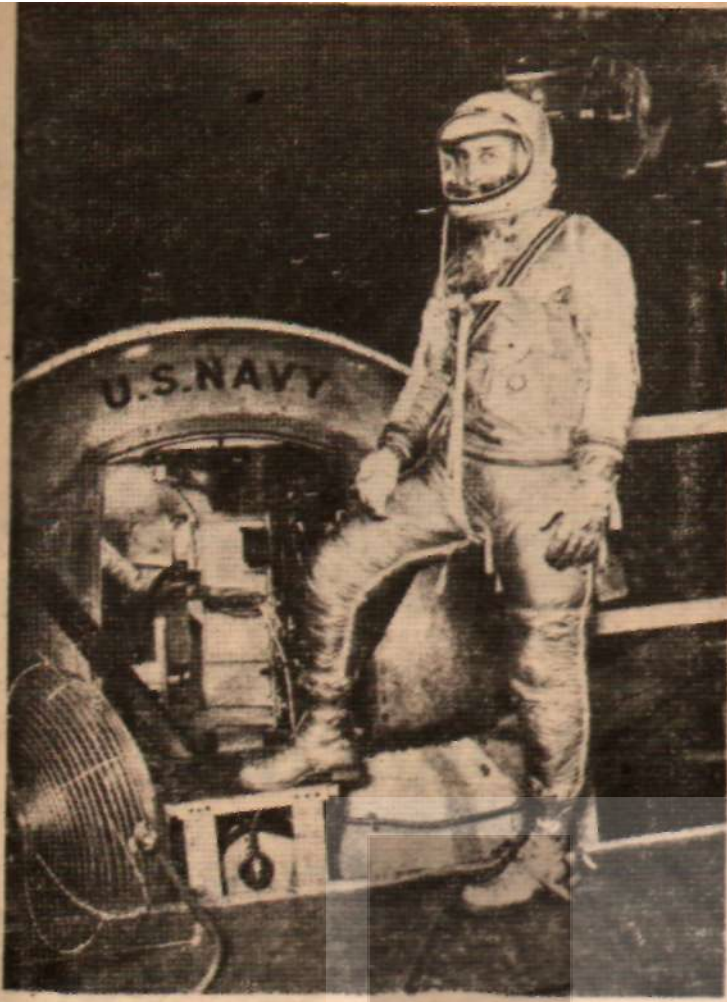
AYDINLIK sosyalist dergi

3. SAYI ÇIKTI

Nâzım Hikmet: Türkiye'de Amele Sınıfı ve Amele Meselesi
H. Kıvılcımlı: Genel Olarak Siyasal Partiler
Erdogan Güçbilmez: Filistin Araplarının Milli Kurtuluş Savaşı
Doğu Perinçek : TİP üyesinin Sınıf Yapısı

Abone : Yıllık 50, Altı Aylık 25 T. L.
Adres : P. K. 100 Cebeci — Ankara
Dağıtım : GE - DA

Ant Der : 563

VIRGİL GRISSOM
— Amerika'nın üç uzay kurbanından biri —

takları keşfetmede haksız bir avantaja sahip olduklarını; Amerikanın boşluktaki gezegenlerinden elde ettikleri resimlerden yararlandıklarını söylemişlerdir.

Anladığımıza göre, Amerikalılar Yakındoğu'da, Afrika'da ve Batı Avustralya'da başka kimselerin aklından dahi geçirmeyecekleri yerlerde maden ve petrol yatakları bulunmaktadır.

Gezegenlerin elde ettiği fotoğraflar el altından Amerikan firmalarına verilmektedir. Bir İngiliz coğrafya bilgini bayan, «United States National Aeronautics and Space Administration» yani Boşluk araştırmaları Nasa'nın merkezinde gördüğü bir gezegen fotoğrafını mesleğine yararlı olacak düşünceyle, istemiştir. Ertesi günü gelip bu fotoğrafın kopyasını alabileceğini kendisine söylemişlerdir. Ertesi günü Nasa'ya kopyayı almayı giden Nasa'ya kopyayı almayı giden coğrafyacı bayan «Hayır, yanlıyorsunuz. Böyle bir fotoğraf mevcut değildir elimizde. Başka bir fotoğrafla karıştırıyorsunuz.» sözleriyle karşı karşıya kalmıştır.

Amerikalılar dünyanın her tarafında, maden işletme hakkıyla toprak satın almakta ve kısa bir süre sonra bu topraklarda maden veya petrol bulunmaktadır. Uçakla yapılan hava fotoğrafik harita ve tetkikler, bir başka memleket üzerinde ancak o memleketin izniyle olabilir. Ama, boşluğa gezegen'i saldınız mı, kimseden müsaade almadan, herkesin iç çamaşırının rengini öğrenebilirsiniz.

Bir hafta önce, haftalık Amerikan «Aviation Week and Space Technology» (Havacılık Haftası ve Boşluk Teknolojisi) dergisi bu konuda bir rapor yayınlamıştır. «Amerikan İç İşleri Bakanlığı, bu fotoğrafların basılmasını ve etrafa dağıtılmasını istememektedir. Çünkü di-

ğer memleketlerin hemen herşeyleri meydanda görülmektedir. Pentagon ile Atom Enerji Komisyonu'da askeri emniyetin sarsılabileceği düşüncesindedir.»

Yani Amerika sırlarımızı, toprak altı, toprak üstü zenginliklerimizi herşeyimizi bilmektedir. Saldırganlığın, ulusların zenginliklerini sömürmenin, dünyanın dört bir yanına ahtapot gibi kol salmanın bundan âla, örneği olabilir mi?... Sanmıyorum.

«Apollo 7» astronotlarının çektiği 8.000 fotoğraftan sadece 13'ü serbestçe satın alınabilir. Diğerleri gizlidir. Elde ettikleri detaylar öylesine o memleketlerin toprak altı ve üstü zenginlikleri, askeri durumları v.s. hakkında bilgi vermektedir.

Times gazetesinin muhabirlerinden Mr. A. W. Haslett, Nasa'nın insan tarafından yönetilen boşluk uçuları departmanında yaptığı yoklama'da gezegenlerin çektiği fotoğraflardan faydalanarak, maden ve petrol bulunak için özel ve çok gizli çalışmalar yapıldığını ve bunların başarı ile sonuçlandığını yazmaktadır.

C.I.A. ve diğer ordu ve hava casusluk örgütleri içimize sokulmuş ar çalar, fışık atar, fitne verir...

National Security Agency'nin gemileri, uçakları, antenleri, ahtapot radyoları ile sahillerimizden ve göğümüzden her şeyimizi dinler, her şeyimizi gözetler... (Bu casusluk örgütünün kısaltılmış ismi: N.S.A.'dır NASA ile karıştırılmamalıdır).

United States National Aeronautics and Space Administration (Yani N.A.S.A.)'de boşluğa saldıran gezegenlerle, bizi, topraklarımızı, varımızı yoğunuza bizden daha iyi bilmiş olur.

Hani, karanlık gecede, kara taş üzerinde, kara karıncayı görebilen birisi varsa, o da şimdi öyle Amerika'dır...

İki yıldan beri çeşitli güçlüklerle rağmen sosyalist mücadelesini okurlarının desteğiyle yılmadan devam ettiren ANT'ın geçen sayısı ile dördüncü cildi de tamamlanmıştır. Bu sayıda beşinci cildine başlamış olan ANT'ın 79 - 104. sayıları kapsayan dördüncü cildi de, haftalık olayları kronolojik şekilde ve sosyalist açıdan değerlendiren tarihî bir belge olduğu gibi, seçkin yazar ve sanatçılarımızın kalemleri ve fırçalarıyla görüşlerini yansıttıkları değerli bir kültür hazinesidir. Herideki yıllarda ANT ciltleri, sosyalist mücadele tarihî hakkında bilgi edinmek, geçmişin olaylarını ve sorunlarını en sağlam şekilde değerlendirmek için gerektiğinde başvurabileceğiniz en güvenilir kaynak olacaktır.

ANT ciltlerini temin edebilirsiniz

ANT'a abone olarak 40,5 lira tasarruf ediniz

ANT'a abone olanlar dergimizi indirimli okuyabilecekleri gibi ANT kitaplarını da yüzde 20 indirimle alabilirler. İndirimli abone tarifemiz yıllık 44, altı aylık 22, üç aylık 11 liradır. Böylece 125 kuruşa bayiden aldığınız dergimizi 84 kuruşa okuyabilirsiniz ve yılda 21 lira tasarruf edebilirsiniz. Ayrıca abonelerimiz için Uç Anadolu Efanesi 8, Yaşamım 4, Ölmez Otu 12, Yer Demir Gök Bakır 12, Ortadirek 12, Siyah

İktidar 6, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6, Sabahattin Ali Dosyası 6, Savay Anıları 8, Gerilla Nedir 4 Lira'dır. Kitaplarımızın hepsini 19,5 Lira indirimle alan bir abonemiz dergideki indirimle birlikte bir kalemde 40,5 lira tasarruf edebilecektir. Bunun için abone bedelini ve kitapların ücretini «ANT Dergisi - P.K. 934. - Sirkeci, İSTANBUL» adresine havale etmeniz kâfidir.

Texas gansterleri Türkiyede..

İstanbul'da bulunan bir Amerika'lı gangster, Yolcu Salonu'nda polislerle çarpışmış, ancak polisten ve binada bulunan memurlardan dört kişiyi öldürdükten, dört kişiyi de yaraladıktan sonra vurulmuştur.

İtalya'dan Türkiye'ye geçen Texas'lı gangsterin uluslararası bir kaçakçılık şebekesine mensup olduğu ve Türkiye'ye de uyuşturucu madde kaçırarak üzüre geldiği anlaşılmıştır. Interpol tarafından aranan Ralph Gary Bouldin, yanında Patricia Ann Seeds adlı bir kadın olduğu halde İtalya'da çaldığı otomobille geçerken Mali Şubeye mensup iki polis tarafından tanınmış; Ann Seeds ile

birlikte Yolcu Salonu'ndaki Mali Şube'ye davet edilmişlerdir. Burada gangster olduğu bildirildiği halde üzerleri aranmadan bir odaya alınıp bekletilen Amerika'lılardan Ralph Gary birdenbire tabancasını çekerek odadan çıkıp önüne gelene ateş etmeye başlamış ve polislerin şaşkınlığından yararlanarak İtman Lokantasına girmiştir. Burada ve daha sonra binanın kulesine çıkıp ateşe devam eden Amerikalı gangster, olay yerinde bulunan iki memur ile birisi Beyoğlu Emniyet Amirî Kemal Eröge olmak üzere iki polisi öldürmüştür. Bu arada dört kişi de yaralanmıştır. Gangster, ancak çelik yelek giyen 700 polisle üç saat çarpıştıktan sonra yakalanabilmiştir. Polis, sis bombasına sahip olmadığından bir tek gangsterle üç saat çarpışmak zorunda kalmıştır. Bu arada Yolcu Salonu önünde büyük bir kalabalık toplanmış ve Amerika'lıyı linç etmek istemiştir.

Dört kişinin ölümüne, dört kişinin de yaralanmasına ve duyulur duyulmaz bütün İstanbul halkının galeyana gelmesi-

ne sebep olan olayda, polisin basiretsiz davranması olmasa kadar öteden beri Amerika'lılara yapılan özel muamelelerin de rolü olduğu şüphesizdir. En küçük bir kabahat işleyen vatan-dışı dahi karakola yada emniyete celbedince hemen üstünü arayan polis, gangster de olsa, bir Amerikalı'nın üstünü aramaktan kaçınmıştır.

Öte yandan Texas'lı gangsterin Amerikan Konsolosluğundan bir memur ile bir Interpol detektifi tarafından izlendiği belirtilmektedir ki, Türkiye'nin kanunlarını ve polisini hiçe sayarak, Türkiye'de kendi elemanları ile gangster avına çıkan Amerika'nın bu tutumu da Türkiye'yi hâlâ özel çiftlik gibi gördüğünü göstermektedir. Olaydan sonra Amerika'nın CIA ajanı Büyükelçisi Kommerke Duggleri Bakanlığa «Özantıları bildirilmesi» de çirkin Amerikalı'ya duyulan infailli göstermeyecek, Türkiye halkı CIA'ya, casusları ve gangsterleri ile emperyalizmini bütün dünyada devam ettirmeğe kalkışan Amerika'yı Türkiye'den mutlaka kovacaktır.

ANT'ın 12. Kitabı

Yaşar Kemal Üç Anadolu efsanesi

Uzun yıllar Anadolu destanları, efsaneleri, ağıtları, türküleri üzerine derin incelemeler yapan Yaşar Kemal, bu eserinde «Köroğlunun Meydana Çıkışı», «Karacaoğlan» ve «Alageyik» efsanelerini nefis türkçesiyle ebedileştirmiştir. Lüks krom dört renkli offset kapak içinde 237 sayfa 10 Lira'dır. Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI — P.K. 701 — Sirkeci — İSTANBUL, İstanbul Dağıtım: GE-DA.

Yaşar Kemal
Ortadirek
15 LİRA

Yaşar Kemal
Yer demir
gök bakır
15 LİRA

Yaşar Kemal
Ölmez otu
15 LİRA

Kemal Süller
Sabahattin
Ali
dosyası
7,5 LİRA

Alberto Bayo
Gerilla
nedir
8 LİRA

Yevtucenko
Yaşantım
5 LİRA

Kemal Süller
Nâzım
Hikmet'in
polemikleri
7,5 LİRA

Che Guevara
Savaş
anıları
tükendi

Stokely Carmichael
Siyah
iktidar
7,5 LİRA

Emeğinle asgarî karşılığını dahi alamayan emekçi...

Sarı sendikacılık ve gösteriş grevi

Kâni ŞENGÜL

Ara sıra varlığını duyurmak için Türk - İş yöneticileri ağızla yaraya merhem olmayan bazı sesler çıkarmakta ve böylece emekçiyi uyutma politikasını başarıyla sürdürmektedir. Türk - İş'in Halil Tunç ağızla sığıttığı son palavra şudur :

«Yirminci asır Avrupasının sürüklendiği bu felaketlere sürüklenmeden artık Türk işçisi de Avrupa'da olduğu gibi, genel grev yapabilmelidir. (...) Temennimiz, bunun grev hakkında olduğu gibi çetin mücadelelerden geçilmeden kanunla verilmesidir. Bu hak Türk işçisinin yararına olmayacaktır, toplum yararına kullanılacaktır.»

Yani bu «politikacı ağız» demek istiyor ki, biz paşa paşa otururken yerimizde de kanun yapıcılar kaşla göz arasında bize genel grev yapma hakkını tanısunlar. Bunu hatırlatma gereği de Türk - İş olarak bize aittir. Halil Tunç'un çok mütevazı ve üstelik hiç kimseyi incitmeyen isteği bu.

ASGARİ ÜCRETİN NE HABER?

Kursagina dek borca gömülü, bir de çağrısız gelen bayram günü bir paket şeker alıp eşini dostunu ziyarete çıkamayan ve

bu yüzden tanrıdan özür için kar ve yağmur dileyen yoksul emekçi yığınlarına Türkiye'nin en büyük fakat en bilinçsiz konfederasyonu Türk - İş'in Genel Sekreteri Bay Halil Tunç asgarî ücret sorunlarını başarı ile çözümlemişlermiş gibi genel grev istiyor. Hem de anadan armut ister gibi!

Nisyan ile malûl olmayan hafıza-i beşer hemen hatırlıyacaktır ki, bu koca konfederasyon keza aynı ağızla asgarî ücretlerin 25 lirada karar kılınmazsa genel grev yapacağını açıklamıştı. Anlaşılan Bay Tunç bu asgarî ücret sorununu çözümlemek için uzun uzun düşünmüş ve önce genel grev hakkını alıp sonra asgarî ücreti 25 lira olarak genel grev aracılığı ile saptamaktan gayri çare olmadığına karar vermiş yani işi sıraya koymuş kısaca.

Bu tek çare üzerine de emekçilere keselerini bir yana itip Bay Tunç'u tüm güçleriyle desteklemek düşüyor. Hem nasıl olsa Halil Tunç'un asgarî ücret skintisi da yok. Günde 150 — 200 lira arasında ücret alan beyler arasındadır.

Açıktan kıvranıp bir lokma ekmek isteyenlere pasta öğütlediği gibi, lider-i şahanemiz, Halil Tunç'umuz da bayram günü şeker alacak metelik yerine genel grev öğütüyor... Böylesini eller çatlayınca kadar alkışlamak gerek, alkışlamak...

TOPRAK (Öyküler)

Afet Muhteremoğlu

Toprak hem kapitaldir, paradır, kazançtır, hem de yerleşilen köydür, kasabadır, kenttir. Toprak, Anadolu insanının karşısında bir insan gibi canlıdır. Onunla ve onun için uğraşılır, savaşılar. Yaşama odur, onunla ve onun uğrunda sürer.

Dağıtım : Ge - da
Ant Der : 562

ZAM VE TOPLU SÖZLEŞME ÇELİŞMESİ

Sınıf sözcüğünü emekçiler arasına sokmamakla görevli Halil Tunç'un amacı açıktır: Asgarî ücret sorununun üzerine yağlı boya çekmek! Genel grev sloganı bunun için atılmıştır, yoksa bu zorunluluğa inanıldığı için değil. İşte meselenin özü budur.

Zamların olağan sayıldığı ve artık emekçilere düş olmaktan çıktığı bir düzende ne asgarî ücretler ne de toplu sözleşmeler derde deva olamazlar. Zamlar,

... Ve laf ebedî Tunç!

toplular sözleşmeleri; toplu sözleşmeler de yeni zamları etkilediğinden ve genellikle bu etki — tepki mücadelesinde zamlar ötekileri kolaylıkla alt edebildiğinden Türkiye'de sendikacılık bu açıdan da iflâs etmiştir. Halil Tunç ve benzerlerinin ilk kez üzerinde durmaları gereken nokta budur, sendikacılığı iflâs etmekten kurtarmak. Ama bunun için de sendikacılığı ekmek kapısı yapmamak, kaydı hayat gartıyla liderlikte durmanın yollarını planlamamak ve emekçileri topyekûn sınıfsal açıdan eğitmek gerek. Bunu ise ne Halil Tunç yapabilir ne de diğerleri...

ELDEKİNİ KULLANMAK

Elimizde iyi yada kötü bir grev hakkı vardır. Bu hak, gereğince kullanılmamaktadır. Çoğu sendikalar haliz bulundukları grev hakkını, emekçilerin ekonomik durumlarını düzeltmek için değil, fakat üyelerini kandırmak için kullanılmaktadırlar. Örneğin, Türk - İş'te belkemi-

Sanat ve propaganda sanatı

Sanatla propagandanın ilişkisi bizde öteden beri bilimsel bir temele oturtulmamış bir sorundur. Bu yazıda, propaganda sanatının, sanatın bütün içindeki yerini araştırmaya çalışacağım. Biraz dar bir çerçeve içinde kalmak zorundayım, çünkü bu konuyu derinlemesine incelemek için, geligi güzel kullanılan bazı eleştirilerimden yeniden ele alıp tanımlanması gerektiğine inanıyorum. Örneğin, «didaktik» (öğretsel) terimi. Tam neyi kast ediyoruz bu kelimeyle? Mehmet Emin Yurdakul didaktiktir. Peki, Nâzım Hikmet de bir bakıma didaktik değil mi? Yani, bu terimi her zaman olumsuz, kötü örnekler için kullanmaya alışmışız. Üstün, olumlu sanat ürünleri de didaktik olamaz mı? Her sanat eseri bir ölçüde ders verdiğine göre, küçültücü anlamda «didaktik» terimi biraz yetersiz kalıyor mu? Bu ve benzeri sorular daha geniş çapta bir inceleme gerektirdiği için, sanat ve propaganda sanatı kavramlarını, birbirleriyle kesiştikleri veya kesişebilecekleri noktalardan başlayarak değil de, birbirlerinden daha belirgin şekilde ayırdıkları özellikleriyle ele alacağım.

Toplumsal sanat anlayışına göre, sanat hayatı yansıtır. Hayat son derece karmaşık ve dinamik olduğuna göre, sanat eserinde bu karmaşıklığın ve dinamizmin yansıtılması gerekir. Ancak, karmaşıklık, kargaşalık anlamına gelmez. Özlenen sanat eseri, karmaşıklığın diyalektikliği verebilen eserdir. Oysa propaganda sanatı, kısa vadede, pratik bir hedefe yönelmiştir. Bu hedefi bütün açıklığıyla göstermek ve uzun uzadıya düşünmeden çok, anında eylem yaratmak amacını güttüğü için, diyalektik karşıtığa, dolayısıyla hayatın karmaşasına sırt çevirmek zorundadır. Örneğin, Aşık İhsanî TİP'in propagandasını yapar şiirleriyle. «İşçi, köylü kendi meclisimize/ Biz kendimiz dolacağız, yakındır.» der. Bu olayın gerçekleştigi gün, bütün kötülükler ortadan kalkacaktır, demek ister. Oysa Sosyalizm'in kurulması öyle kolay bir iş değildir. İşçilerle köy-

hülerin bazı temsilcilerinin Meclis'e girmesi de görüldüğü gibi yeterli olmamaktadır. Gelgelelim, belirli pratik hedefler için propaganda şiiri yazan Aşık İhsanî, bunları düşünse bile, şiirine koyamaz. «Biz kendimiz dolacağız ama birbirimize girebiliriz. Sosyalizmi kurmaya çalışacağız, ama bu yolda çok güçlük çekeceğiz.» diyerek propaganda yapamaz çünkü.

Şimdi Ahmet Arif'in bir şiirinden bir örneğe bakalım: «Hayırlı evlât makına/Nasıl canavar kesilir./Kurdun, karıncanın rızkını veren/ Toprak nasıl ayartılır./Yüz vermez topal öküzü./ Ve almaz koynuna kara sabanı.» («Vay Kurban», Hasretinden Prangalar Eskittim, Bilgi Yayınları, s. 34). Şair burada, pulluğun kara saban yerine geçmesi ve böylece tarımın daha verimli olması özlemini dile getiriyor. Ama imgeleri daha yakından incelersek, bu yüzeysel anlamın altında bir başka duygunun yattığını görüyoruz. Pulluğu temsil eden «makına» imgesi, «hayırlı evlât» nitelmesiyle verilmiş. Bu, pulluğa yerinde bir övgü. Ama şiirset dengede onun karşılığı olan «kara sabanı» imgesinin sunulduğu daha sık: «Ve almaz koynuna kara sabanı.» «Koynuna almak» çok cana yakın bir imge, aşk kadar ana sevgisini de içeriyor. Olumsuz fiille kullanıldığı halde bu imgenin duygu potansiyeli daha fazla. Çünkü ne kadar geri olursa olsun, kara saban bizim yüzlerce yıllık yaşantımızda var. Pulluk ise çağrışmaz, soğuk bir nesne bizim için. Yani şair belki hiç farkında olmadan, ortadan kalkmasını istediği şeyi bize acıcağı bir imgeyle sunuyor. Bu, hiçbir zaman, şairin kendisiyle çeliştiği demek değildir. Ahmet Arif burada gerçek bir durumu vermiştir, çok insancıl bir duyguyu dile getirmiştir. Bir şeyi bilginle, aklıyla özmek, ama yürekle olumsuz bir şeye bağlanmak arasındaki bu diyalektik karşıtık, yukarıdaki dizeleri zenginleştirir, yalınkathaktan kurtarmıştır. Bunu, aşağıdaki dizelerde N. Hikmet'in tutumuyla da karşılaştırabiliriz: «Ta-

rihsel, sosyal, ekonomik şartların /Zaruri neticesi bu! deme, bilirim! /O dediğin nesnenin önünde kafamla eğilirim./ Ama bu yürek/ o, bu dilden anlamaz pek.»

Yaşadığımız hayatın somut bir karşılığı özünde barındırdığı, sadece kuru kuruya barındırmayıp, kendi içinde bir bileşime de vardığı için, Ahmet Arif'in dizeleri gerçek, kalıcı şiirin dizeleridir. Oysa propaganda şiiri, güdübirlik sorunları ele almak zorunda olduğu için, sorunların eskimesiyle unutulur, önemini yitirir. Engels bunu şöyle anlatır: «... Geçmiş devrimlerin bu şiirleri (Marseillaise dışında) daha sonraki dönemlerde devrimci bir güç taşımaz, çünkü halk yığınlarını duygulandırmak için o dönemdeki yığınların önyargılarına da yer vermektedir.» (F. Engels, Hermann Schlueter'e Mektup, 1885).

Durum böyle olunca, «propaganda sanatı mı, yoksa gerçek sanat mı?» gibi sorular anlamazlaşmaktadır. Aslında böyle bir karşılaştırma ve böyle bir tercih yapılamaz. Sanat, bir bütündür. Propaganda sanatı onun kıyısında küçük bir yer tutar. Ama propaganda sanatının iyisi de sanatın öz mahdudur. Bir kere, pratik hayatta önemli vardır. Sonra, kalıcı niteliklere pek sahip değildir ama, bu da onu sanat dünyasından kovmak için yeterli sebep değildir. Kitleler üzerinde sanat yoluyla yapılacak eğitimin öncüsü propaganda sanatıdır. Yalınkat da olsa, birtakım genel doğrular bu şekilde kitlelere aşılanır. Bilinçlenen kitleler yavaş yavaş sanatın daha geniş bütünlüğü içinde daha karmaşık yaşantılar arar ve bulur. Bir yazarı propaganda yapmamakla suçlamak ne kadar yanlışsa, propaganda sanatını yürüten kimseleri hafiflemek ve küçümsemek de o kadar yanlıştır. Yukarıda belirtmeye çalıştığım gibi, kolay yoldan etkileme çabası, tek - yanlı olmak, vurucu sözlerle yer vermek, propaganda sanatının onusuz edilmez araçlarıdır ve bu sanatı deneyen kişi bu araçları kullanmasındaki başarı orama göre değerlendirilir.

Murat BELGE

şini teşkil eden TEKSİF geçen hafta grev kararı almış, yayınladığı sert bildirilerle emekçileri boş yere grev havasına soktuktan sonra da kışla göz aramında işverenlerle anlaşarak grev kararını kaldırmıştır. Oysa tüm imkân ve fırsatlar bu sendikaların elinde bulunmaktaydı. Böylece onbinlerce tekstil emekçisi çok ucuz anlaşma şartları ile gelecek günlerin zam canavarına teslim edilmiştir. Gerçekten ilk yıl için günde 320 ve ikinci yıl için de 120 kuruşla durum geçirilmiştir. Kaba bir hesaba bu ücret zammı emekçinin ücretinde 50 lirahık bir artış yaparken, beklenen zam furyası bunun en az iki mislini alıp götürecektir. Kısaca, genel greve gösteriş olsun diye uzanan eller, eldekini kullanmaktan dikkatlice kaçınmaktadırlar.

TÜCCAR SENDİKACILAR

Bir de bütün bu çelişme ve yozlaşmalar içinde açıkça tüccarlık yapmak fikri ortaya atılmıştır. Emekçi ödentileriyle sendikalarda biriken milyonlarca liralara, ağa tipi sendikacıları yeni düşünceye itmekte-

dir. Gene Türk - İş'in üyesi OLEYİS Başkanı Mukbil Zırtıloğlu, bir gazetede açıkladığına göre, sendikacıların açıkça tüccarlık yapmaları gerektiğini öne sürmüştür. Bay Zırtıloğlu'na göre sendikalarda milyonlar yatmaktadır ve bu paralardan gerekli şekilde yararlanılmamaktadır. Eğer tüccarlık yapılması sağlanabilirse atıl sermayelerin değerlendirilmesi mümkün olacaktır. İşte bunu belirtmekten sakılmayan örgüt de Türk - İş'in üyesidir. Ve dolayısıyla genel greve bu tüccar kafası ile o da taraftardır. E-

mekçi ödentilerinin sendikalar da neden toplandığını hiç mi hiç düşünmeden tüccar kafası ile düşünen bu sendika ağaları kimlerin hizmetinde olduklarını artık saklanmayacak biçimde açıklamaktadırlar. Emekçilerin ahırlarıyla toparlanan paralara sözde işçi yanlı olan ağalar

sermayeye yoldaşlık ettirecekler. Oysa, bu paraların sermayeye karşı kullanılması ve grev aracılığı ile emekçilerin ekonomik durumlarını düzeltmelerine yardım etmesi gerektiği tekrarlanmaktadır. Görülüyor ki günümüzün sendika ağaları ellerindeki grev hakkını gerektiği biçimde kullanmamakta ve grevlerde yararlanılması gereken emekçi paralarıyla tüccarlık yapmayı düşünmektedirler.

ŞİMDİLİK SON SÖZ

Bay Halil Tunç bu son demeciyle tam bir taşra politikacısı tutarsızlığı içindedir. Günümüzün sendikacıları genellikle sermayenin paralelinden sapmamaktadırlar. Böylece de emekçileri apaçık şekilde aldatmakta, oyalamaktadırlar. Emekçiler ise bütün bu durumlara seyirci kalmakta, kendilerine oynamak istenen oyunu bir türlü anlayamamakta ya da anlamak istememekteler. Bu durum, Türk sendikacılığını tam bir bataklığa içine itmiş bulunmaktadır. Türkiye'de genel grev zorunlu olmakla birlikte buna evet dedirtilmenin ortamı kasten sendika ağalarının yaratılmamıştır. Kaldı ki genel grevin siyasal anlamında olana da asla yanaşmamaktadır. Çünkü, aynı sendika çevreleri henüz sınıf sözcüğüne karşı gerekli cesarete sahip bulunmamaktadırlar. Koltuğundan korkanların emekçi sınıfına yararı dokunamaz. Bundan ötürü emekçiler bu tip sendika ve sendikacıları karşı cephe almak durumundadırlar. Bunları alaşağı etmedikleri ve Türk sendikacılığına yeni ve gerçek kişiliğini kazandırmadıkları sürece, emek istediklerinde pasta öğütlenmekten asla kurtulamayacaklardır...

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ yurt içinde ve dışında EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLAN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1. kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Türkiye'de eğitim sorunu ve sosyalizm

Yazan :

Yusuf Ziya Bahadınlı

Genel Dağıtım : Kemal Karatekin

Fiyatı : 7,5 Lira

(Osmanlı Dönemi, Cumhuriyetten Sonra, Köy Enstitüleri, Gençlik Sorunu, Öğretmen Sorunu, Kadın Eğitimi, Halka Dönük Eğitim : Sosyalist Eğitimi v.b.)

Ant Der : 561

**GE
DA**

**BÜTÜN
YURTTA
KITAP
DAĞITIMI**

GENEL DAĞITIM
Cağaloğlu İstanbul

Ant Der : 560

Basında Alkılıç üzerine polemik

1 42. maddenin çilekeş mahkumu Şadi Alkılıç için açılan dünya çapındaki kampanya Türkiye'de de etkilerini göstermiş ve günümüzün bu en büyük adli hatası Türk basınında da tartışılmağa başlanmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi'nde Mehmet Barlas, dış basındaki tepkileri belirttikten sonra Alkılıç konusunda şunları yazmıştır: «Değil sosyalist, özgür bir burjuva rejiminin gereklerini bile Türkiye'de bulamıyoruz. 1924 anayasasını çiğneyenlerin hepsi şimdi affedilmiştir. Hatta onlar için 1961 anayasası da zorlanıyor. Ve bütün yük, Şadi Alkılıç gibi bir yazara bindirilmiştir. 50 yaşında, 5 çocuklu Şadi Alkılıç, faşist ülkeler dışındaki suç sayılmayacak utopik bir denemenin cezasını 6 yıllık hapisle çekiyor.

Batının ileri müesseseleri Türkiye'de demekteyiz: Yok sermaye piyasası, yok oranlı vergi sistemi!

Biz çağdaş batıdan vazgeçtik. Eski Yunan'ın fildişi özgürlüğüne razıyız artık. Ortaçağ baskısı, az gelişmiş ülkelere özgü montaj sanayi, kalkınma nutukları ve hapisle bir Alkılıç...

Batı bizi böyle görüyor işte!

Milliyet Gazetesi'nde de Abdi İpekçi «Bu lekeyi temizlemek gerek» başlığı altında şöyle demektedir: «Sadece dış alemden ki prestijimiz değil, kendi içinde, kendi kendimize kaldığımızda insanca bir özgürlük içinde yaşayabildiğimizi görebilmek ihtiyacı bunu gerektirmektedir. Bu bakımdan bir yandan Batılı muhafazakârların dahil totaliter hükümler olarak nitelendirdikleri 141 ve 142 nci maddeleri değiştirmek, bir yandan da bu hükümlere göre hapsedilmiş kişilerin vakit geçirmeden affını sağlamak lazımdır. İyi bir tesadüf eseri olarak AP milletvekillerinden Abdurrahman Şeref Laç, basın yoluyla

Müfredat cedveli!

Bilgi geçinen; rasyonalist, reformist, modernist, müteziile zihniyetli kişilerin bütün tenkitlerine rağmen taklid yolundan ayrılmayacağım.

Büyükleri taklit!

Sosyal, mesyal, ekonomiksel problemler de vardır. Onların da sırası gelecektir. Ama müfredat cedvelinin birinci maddesi iman, ikinci maddesi namazdır. Ötekiler sonra gelir. Biz önce namaz işini halledeceğiz inşaallah!

Hayye aleş - salah...

MEHMET SEVKET EYGI
(Bugün - 25.12.1968)

işlenmiş olan suçlarla bazı fikir suçlarının affını öngören bir kanun teklifini önceki gün Millet Meclisi'ne vermiştir. Bu teklifi derhal kanunlaştırmak ve mevzuatta düşünce özgürlüğü ile bağdaşmayan pürüzleri de geçikmeden ortadan kaldırmak yerinde olacaktır.

Son Havadis Gazetesi ise çift yıldızlı yazısında, İpekçi'ye cevap vererek şunları yazmıştır: «Hatırladığınıza göre, Şadi Alkılıç'ın yazısı yayımlandıktan sonra ilk tepki «Hoppala!» başlıklı bir yazıyla Milliyet Gazetesi'nden gelmiş, bu yazı davasının tahrik edilmesine yol açmıştır. Şimdi aynı Milliyet gazetesinin başyazarı Türk adaleatine karşı olan güven duygularını rencide edici yolda bir kampanyaya girmiş bulunuyor. Olayın adli yönü üzerinde tartışılacak bir taraf kalmamıştır. Fikir ve içtihatlarından dolayı mahkûm edilmiş bunca basın mensubu ve siyaset adamı mevcut iken, basın hürriyeti ve fikir özgürlüğü kampanyasını

Demirel, ünlü sanatçı Muammer Karaca'ya bayram ziyaretine gitti. BAŞBAKAN «TAKLİDİMİN YAPILMASI HOŞUMA GİDİYOR, DEDİ»

YAZISIZ

sadece müseccel bir komünist lehine kullanmaya kalkmak samimiyetsizliğinin bellibaşı örneğini teşkil ediyor. Birini kayıracaksın, ötekini yerden yere vuracaksın!

Aynı gazetede Orhan Seyfi Orhon da basın affını söz konusu ederek «Bir arkadaşımız aşırı solcuların en fazla korktuğu 141 ve 142. maddeleri kaldırmak için bir teklifte bulunmuştur. TIP'çiler ne kadar zamandan beri bunu bekliyorlardı. Bu iyiliği onlara biz yapacağız» demiş, ertesi günkü yazısında ise Abdi İpekçi'nin Milliyet'teki yazısını ele alarak, malûm komünist avcılığı teranelerini tekrarlayıp polemige girişmiştir:

«Bizim iktidarımızın zalimlerini, mazlumları var mıdır? Onlar da yoktur. Öyle ise nasıl millî şeref ve itibarımıza leke sürdürmüş oluyoruz?

Sayın Milliyet yorumcusu Abdi İpekçi'yi okuyun! «Bu lekeyi temizlemek gerek!» Fıkra-sının üstüne eğilin. Büyük Millet Meclisinde bunun için bir kanun çıkarılarak derhal kabul edilmesini istiyor!

... Abdi İpekçi:

— Öyle ama, diyor solcu İngiliz basını bu karardan dolayı bizi çok ayıplamış! Bu yazıda ütöpik, mâsum bir sosyalizmden başka bir şey yokmuş.

Bu konuşma tarzı İngiliz basınına pek yakışmaz. Biz de

İngiliz'leri bazı kararlarından dolayı çok ayıplamışızdır.

Mütarekede rahmetli Ziya Gökalp başta vatansever, milliyetçi Türk aydınlarını yakalayıp Malta'ya sürmekle çok ayıp etmişlerdir.

Hele, mütareke hükümlerine aykırı olarak İstanbul'u işgal edip Şehzadebaşı'ndaki kışlalarda habersiz uyuyan mâsum Türk erlerini yataklarında süngülemekle insanlığa aykırı, milletlerarası en büyük cinayeti işlemişlerdir.

Harpten sonra Nürnberg mahkemesine gönderilen harp suçluları arasında bu cinayeti işleyenleri göremedik.

İngiliz dostlarımız kusura bakmasın, biz komünizmden Birinci Dünya harbinde İngiliz emperyalizminden korktuğumuz kadar korkuyoruz. Makaleyi çok beğenmişlerse, İçki Partisi'ne tavsiye ederiz. Pek mâsum ütöpik sosyalizm dediği bu komünizm düşüncelerini kendileri tatbik etsinler!

En sağcı AP milletvekillerinin ve yazarlarının dahi 142. madde mahkûmlarının affı yolunda bir çaba gösterdikleri sırada «komünist avcısı» Orhan Seyfi Orhon'un ve son zamanlarda gazetesini özel sektöre methiyeler düzüp ilan toplayarak ayakta tutan Bedîî Faik, her türlü insanî duyguyu bir yana iterek «Neden leke olmuyorsunuz?» başlığı altında şu saçmahtıkları sıralamıştır:

«Dünyanın her köşesine yayılmış organize kuzallığın Londra bölümü, bu mahkûmiyeti bir fırsat sayar. İngiltere bakımından yolu da dikensizdir. Zira komünizm propagandasının yasak olmadığı bir İngiltere'de bir yazıdan dolayı altı yıllık bir mahkûmiyet verilmesi, meseleyi sadece fikir-hürriyeti açısından görecektir olan İngiliz basınının haysalasına nasıl olsa kolay sığmaz.

Biz kıyım Manş denizine dayamış bir ülke değiliz. Ensemizde kızıl Rus nefesini her an duya duya, bağımsızlığını koru-

Samedânî sâhâbet!

Pek kararlı gözlerle fırladık göklere... Allah encamınıza hayretlesin.

Kuyruksuz biddiremlere dönmeziz inşaallah!

...Ve dönmeyeceğiz. Buna kimsenin şüphesi olmasın. O, bilcümle mükevvenâtın sahibi bulunan ulular ulusu sahibimiz tam Samedânî sahâbetine mazhar olacağınıza inanaabiliriz. Yaradan, insanın cevherine bu azmin tohumunu da sepiştirmiş olsaydı kulum kafa tavanında bu Ay penceresi açılabilir miydi?

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 24.12.1968)

ma durumunda olan bir kâh-pelikler coğrafyasının tam göbeğindeyiz. İngiltere ile kım telihe kargısındaki gartlarımız öyle ayrı ki, Londra'nın sis perdesi altında bunu göremiyen her meslektaş, bizim için araştırmaz konuşan bir dar görüşlü olmaktan ötede bir anlam taşıyamaz.

İngiltere kendi sosyal gartları içinde cinsî sapıklığı da serbes saymıştır. Bizde böyle bir denaet akıl ve ahlak dışıdır. Ve Türkiye'de olduğu gibi pek çok batı ülkesinde de, İngiltere'deki bu kanunî kepezelli kinayam pek çok yazar ve gazete görülmüştür. Ama hiçbir İngiliz yazarı da, bu yabancı yayıncı kargısında memleketinin lekelendiği hükmüne varmamıştır.

Halkoyu, herhalde «fikir» ile «homoseksüelliği» aynı potaya koyarak değerlendirmeye kalkışan bu tip hasta kalemlerin hezeyanlarına itibar etmeyecek, Türkiye'yi «fikir suçu» lekesinden kurtarmak için açılan kampanya geç de olsa başarıya ulaşacaktır.

Va mı başka türlü?

Şayet insanlar kendi yaptıklarını kendileri yıkmasalar, yapsalar, daima yapma arzusu içinde olsalar; sefaletin, cehaletin, yeryüzünden silinmesi insanlık tarihi için çok kısa sayılacak bir devre zarfında mümkün olacaktır.

Bunları ne için söylüyorum?

Ne için bir bayram gününde söylüyorum?

Değişen ve gelişen bir dünya içinde değişen ve gelişen bir Türkiye var!

SÜLEYMAN DEMİREL
(İzmir Bayramı — 22.12.1968)

Çok cesur arkadaşlarımız var. Ama bizde o imkân yok. Herde biz de Ay'a uçacağız. Bunu ümit edebiliriz...

ORGANEL CEMAL TURAL
(Milliyet — 26.12.1968)